

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΒ

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1934

ΑΡΙΘ. 1-2

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΕΥΧΩΝ

Μόλις ὡς ἐπεφάνη ἢ ἤως τοῦ ἔτους τοῦ νέου, καὶ δὲν ἔμεινε στόμα νὰ μὴ προφέρῃ καὶ οὐς νὰ μὴ ἀκούσῃ εὐχὰς ὑπὲρ μακροζωίας καὶ εὐτυχίας. Διότι δύο κυρίως πράγματα ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος ἀναφαίρετα καὶ ἀπεριόριστα: τὴν ζωὴν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν. Αὐτὰ διακαῶς ποθεῖ καὶ ἐπιδιώκει, αὐτὰ ἀποτελοῦν τὸν ἄξονα τῆς ὑπάρξεώς του, εἰς αὐτὰ ἐνορᾷ καὶ συναισθάνεται τὸν γνήσιόν του προορισμόν. Ὅσονδήποτε καὶ αἱ πολυχρονιστικαὶ καὶ εὐδαιμονιστικαὶ μας εὐχαὶ ἐκ τοῦ εἰς ἕξιν μεταβληθέντος ἔθνους τῶν ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει ἀμοιβαίων προσρήσεων φέρουν ἐκάστοτε τὴν σφραγίδα τῆς τυπικῆς κοινοχρηστίας καὶ τῆς τετριμμένης φιλοφροσύνης, ἔχουν πολυσήμαντον βάθος καὶ σπουδαῖον περιεχόμενον, διότι εἶνε τεκμήριον τῆς ὑπὲρ πάντα τὰ δημιουργήματα ὑπερόχου εὐγενείας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ μοναδικοῦ ὑψηλοῦ του προορισμοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη καὶ προωρίσθη ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ του διὰ τὴν ζωὴν, τὴν ἀτελεύτητον ζωὴν, καὶ διὰ τοῦτο, ὅσονδήποτε καὶ κατὰ τὴν ἐπίγειόν του σταδιοδρομίαν βλέπῃ τὸν θάνατον πέριξ του καὶ οὐδὲν ἐν τῇ ζωῇ του αἰσθάνεται κραταιότερον καὶ βεβαιότερον τοῦ θανάτου, ἐν τούτοις τὸν θεωρεῖ ὡς τι ἀλλότριον τῆς ἰδικῆς του φύσεως, ὡς τι ἀφύσικον καὶ παράλογον ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ θάνατος εἰς τὴν φύσιν πάντοτε νικᾷ καὶ κερδίζει, ἀφοῦ αὐτὴν τὴν φύσιν κέκτηται σύμμαχον· ἀδάκρυτος, δεσπόζει τῶν πάντων καὶ τὰ πάντα κλίνουν τὸν ἀχένα ἐνώπιόν του. Οὐδὲν ὁμως ὄν τὸν αἰσθάνεται ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου, διότι μόνον οὗτος τὸν ἀντιλαμβάνεται ὡς προσβολὴν καὶ ὡς ἄρνησιν τῆς ζωῆς, ἢ ὁποία εἶνε ὁ φυσικὸς του προορισμός, ὡς ἀντίφασιν καὶ ἀντίθεσιν ἐνὸς γεγονότος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν συνέχισιν καὶ τὸ μέλλον του. Ἡ ζωὴ εἶνε διὰ τὸν

ἄνθρωπον μία θέσις, ἢ θετικωτέρα καὶ βαθυτέρα τῶν θέσεων τῆς ὑπάρξεώς του· διὰ τοῦτο ὁ θάνατος, ὡς ἄρνησις ταύτης τῆς θέσεώς του, εἶνε δι' αὐτὸν ἀποτρόπαιος, καὶ οὗτος ἐξανίσταται κατ' αὐτοῦ. Ἡ ἔνδοθεν φωνὴ διαμαρτυρομένη ἀνακραυγάζει ὅτι δὲν θὰ ἀποθάνωμεν, καὶ οὐδεὶς θέλει νὰ ἀποθάνῃ. Ἐὰν ὁ θάνατος ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπόλυτος προσωπικὴ ἐκμηδένισις ἢ ὡς πανθειστικὴ συγχώνευσις πρὸς τὴν ἀπόλυτον Οὐσίαν ἢ ὡς ἀπώλεια τῆς αὐτοσυνειδήσεως εἰς τὸ βουδδικὸν Νιρβάνα. Ὁ θάνατος εἶνε μισητός, διότι μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν σχέσιν του τὴν στενὴν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν. Ὁ ἄνθρωπος δὲν λησμονεῖ ὅτι διὰ τῆς ἁμαρτίας ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ θάνατος καὶ ποθεῖ τὴν ζωὴν ὄχι μόνον διότι εἶνε τὸ ἀντίθετον τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ διότι τὴν ἀναμιμνήσκειται σύστοιχον τῆς ἀγιότητος. Ὅ,τι ἀληθῶς ζῆ, ζῆ διότι ἡ ἁμαρτία δὲν εὔρεν ἐν αὐτῷ τόπον, ἢ διότι, καὶ εὐροῦσα τόπον, ἐξελακτίσθη καὶ ἐξεβλήθη. Τὸ φθέγμα τοῦ Χριστοῦ «Ἐγὼ εἰμι ἡ Ζωὴ» εἶνε ἔκφρασις τῆς ἀπολύτου Του ἀγιότητος. Καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν λέγωμεν ὅτι ζῆ τὴν ζωὴν τὴν ἀληθινὴν, ἐννοοῦμεν τὸν κατὰ τῆς ἁμαρτίας συνεχῆ καὶ ὀριστικὸν θρίαμβον, τὸν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ψυχικὸν καθαρμόν.

Αὐτοὶ εἶνε οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ ἄνθρωπος ἀποστρεφόμενος τὸν θάνατον διψᾷ τὴν ζωὴν. Εἶνε ἄσβεστος τῆς ζωῆς ὁ πόθος: τὴν ἀπολαμβάνομεν εἰς τὴν θεάν τῆς «ὠραίας» νεότητος, διότι ἡ ἡλικία αὕτη εἶνε ὑπόσχεσις μακρᾶς καὶ ἀκμαίας ζωῆς· ἄωρον χαρακτηρίζουν καὶ οἱ γέροντες τὸ πρόπυλον τοῦ θανάτου καὶ στενάζουν, ὅταν κρούῃ οὗτος τὴν θύραν τῶν ἀνεπιθύμητος εἶνε καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς ὀδυνηρῶς καὶ ἀνιάτως νοσοῦντας· οὐδεὶς συμβιβάζεται πρὸς αὐτόν, διότι τὸν συναισθάνεται ὡς ἀνάρμοστον πρὸς τὴν φύσιν του καὶ τὸν προορισμόν του. Διὰ τοῦτο, παρὰ τὴν φρίκην καὶ τὸ δέος τὰ ὁποῖα

ἐμπνέει, οὐ μόνον δὲν ἀποτελεῖ θεμελιῶδες ἐν τῇ ζωῇ μας στοιχεῖον, ἀλλὰ καὶ εἶνε παντάπασιν ἀσήμαντος εἰς τὸν καθημερινόν μας βίον, ἐνῶ, ἐκ τοῦ ἐναντίου, πολλάκις σπουδαίαν ἀποκτοῦν δι' ἡμᾶς σημασίαν καὶ ἀσημαντότατα ἐπι ἀτυχήματα. Ζῶμεν ὡς νὰ μὴ ὑπῆρχεν ὁ θάνατος. Κἂν ἔτι πλήξη κανένα προσριλῆ μας, δὲν συμβιβαζόμεθα πρὸς τὴν ιδέαν τῆς ἐκμηδενίσεώς του, ἀλλ' ἐξακολουθοῦμεν νὰ τὸν πιστεύωμεν ζῶντα, πολλῶ δὲ περισσότερον ἀποκρούομεν τὴν ιδέαν τοῦ μηδενισμοῦ τοῦ ἑαυτοῦ μας, τὸν ὅποιον καὶ θανόντα ἀκόμη καὶ κηδεύομενον, φανταζόμεθα ζωντανὸν τῆς κηδείας του μάρτυρα. Ὁ γνωστός συλλογισμός, ὁ συμπεραίνων ἐκ τῆς θνητότητος πάντων τῶν ἀνθρώπων περὶ τῆς θνητότητος καὶ τοῦ ἡμετέρου ἐγώ, ἐὰν νοηταί θεωρητικῶς ἐφαρμοστός ἐπὶ πάντων, δὲν εἶνε δεκτός ὡς πρακτικῶς ἐφαρμοστός καὶ εἰς τὸ ἐγώ μας, τὸ ὅποιον ἀρεσκόμεθα νὰ φανταζόμεθα ἐξαιρούμενον.

Ὁ πόθος αὐτῆς τῆς ζωῆς, τὸν ὅποιον ἐκφράζουν οἱ εὐχεταικοὶ πολυχρονισμοὶ μας κατὰ τὴν ἀνανέωσιν τῶν ἐνιαυτῶν, ἀποτελεῖ μίαν τῶν ἰσχυροτέρων ἐνδείξεων τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς μας.

Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ τεκμηριοῦν καὶ αἱ ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας εὐχαὶ μας. Εἰς οὐδὲν εὐρίσκει ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ τὸ πλήρωμα τῆς εὐτυχίας, τὴν ὁποίαν τόσον διψᾷ. Οὔτε ἡ ὑγεία ἀποτελεῖ τὸ κορυφώμα της, οὔτε ὁ πλοῦτος κατευνάζει τὴν δίψαν της, οὔτε ἡ δόξα τὴν ἱκανοποιεῖ, ὁποιαδήποτε δὲ ἡδονή, διὰ τὴν βραχύτητά της καὶ τὸ κενόν, τὸ ὅποιον συνοδεύει τὸν χορτασμόν της, δὲν ἰσχύει νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν ἰσχυρὸν αὐτὸν πόθον. «Πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος» — εἶπεν ὁ Ἐκκλησιαστής. Καὶ τί ἄλλο εἶνε αὐτὸς ὁ πόθος καὶ ἡ ἐκ τῆς μὴ ἱκανοποιήσεώς του ἐνταῦθα βαρυθυμία, εἰ μὴ μία ἀσφαλῆς παραπομπὴ εἰς τὴν πέραν τοῦ τάφου ἀθανασίαν τῆς αἰωνίας ζωῆς, ὅπου καὶ μόνον ἡ ψυχὴ θὰ δυνηθῇ νὰ εὕρῃ τὴν ἀληθινὴν, τὴν γνησίαν, τὴν διαρκῆ καὶ τὴν σταθερὰν εὐτυχίαν, διὰ τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἑαυτὴν προωρισμένην;

Ἐπὶ ταύτην τὴν ἔννοιαν τῆς προοπτικῆς τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς μας ἐκφράζομεν καὶ ἡμεῖς τὰς εὐχὰς πρὸς τοὺς ἀναγνώστας

μας ὑπὲρ μακροζωίας καὶ εὐτυχίας. Τὸ πολυχρόνιον, τὸ ὅποιον εὐχόμεθα, δὲν ἐνέχει ἀπλῶς μακρότητα ἡμερῶν γηίνων, δὲν ἔγκειται εἰς τὸ πολυετές τῆς ἐφημέρου ταύτης ζωῆς, ἀλλὰ παραπέμπει εἰς τὴν αἰωνιότητα ὡς διαρκῆ ἀκμὴν ζωῆς ἀθανάτου ἀπὸ ἐπόψεως καὶ ποιότητος, διότι περιέχει καὶ τῆς εὐτυχίας τὸ πλήρωμα.

ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Εἰς τὴν σταδιοδρομίαν τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν τὰ σφάλματα καὶ αἱ πλάναι ἀποτελοῦν βεβαίως καὶ τι τὸ σύνθημα, αἱ δὲ ὑπερβολαὶ καὶ αἱ ἀντιθέσεις καὶ τι τὸ ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν πρόοδον. Ἡ ἐκάστοτε ὑπὸ πολλῶν λοιπὸν διατυπωμένη ἀντιθέσις μεταξὺ τῆς θετικῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς θρησκείας ἀφ' ἑτέρου ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς διαρκῆ σφάλμα, τὸ ὅποιον ὠδήγησε πολλάκις εἰς ἐπιβλαβεῖς ὑπερβολάς. Κατὰ τὴν ἀντίληψίν μας δέ, ὅπου ὑπάρχουν ἀντιθέσεις, αὗται ὀφείλονται πρὸ παντός εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ εἰς κακὴν ἐκτίμησιν καὶ θέσιν τῶν πραγμάτων. Ἡ ἀλήθεια (ἡ αἰωνία πραγματικότης, τὸ ὄντως ὄν) εἶναι μία, πολλοὶ δὲ ὅμως αἱ περὶ ταύτης ἀνθρώπινοι ἐκδοχαί, αἱ ὁποῖαι ὀδηγοῦν εἰς τὰς ἀντιθέσεις.

Διὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου θὰ προσπαθήσωμεν νὰ σκιαγραφήσωμεν τὴν σχέσιν τῆς Βιολογίας πρὸς τὴν Φιλοσοφίαν καὶ τὴν Θρησκείαν, μετὰ τὴν πρόθεσιν ν' ἀποδείξωμεν ὅτι ὄχι μόνον ἀντιθέσεις, ἀλλὰ τοῦναντίον ἁρμονία καὶ συνεργασία μεταξὺ αὐτῶν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ, ὡς λίαν ὀρθῶς διατυπώνει ὁ R. Colin εἰς τὸ σύγγραμμά του «Φυσικὴ καὶ μεταφυσικὴ τῆς ζωῆς» (1925) ὅτι «ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ βιολογία κατοικοῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν αὐτὴν κεφαλὴν».

Τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπησχόλησαν ἀνέκαθεν καὶ ἀπασχολοῦν ἀκόμη τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν εἶνε, ὡς γνωστόν, τὸ πρόβλημα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἀθανασίας αὐτῆς καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Θεοῦ. Ἄν δὲ ἡ ἀνθρωπίνη γνώσις περὶ αὐτῶν ἡδύνατο νὰ δώσῃ τελικὴν τινα καὶ γενικῶς ἀποδεκτὴν λύσιν εἰς τὰ ὡς ἄνω προβλήματα, ταῦτα δὲν θὰ ἦσαν πλέον τοιαῦτα καὶ συνεπῶς δὲν θὰ ἐδημιούργουν πλέον ἀντιθέσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀντιμετωπίζουσι ταῦτα μετὰ διαφοροῦς ἐκάστοτε λύσεις περὶ αὐτῶν. Διότι πράγματι αἱ διδόμεναι κατὰ καιροὺς λύσεις ἀντιπροσωπεύουν ἢ ὑποκειμενικὰς ἀντιλήψεις

ἐρευνητῶν ἢ συγγραφέων σοφῶν, ἢ θεωρίας γενικοῦ μὲν κύρους, προσωρινοῦ ὅμως πάντοτε.

Τὰ ὡς ἄνω προβλήματα φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως ἄσχετα πρὸς ἄλληλα. Ἐν τούτους ἡ σχέσις των εἶνε ἀπαραίτητος. Ἡ θέσις πράγματι τὴν ὁποίαν θὰ λάβῃ τις ἔναντι τοῦ προβλήματος τῆς ὕλης συνδέεται ἀμέσως μὲ τὴν λύσιν, τὴν ὁποίαν θὰ δεχθῆ διὰ τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς. Ἀμφότεραι δ' αἱ ἀπόψεις ἐπὶ τῶν προβλημάτων τούτων συνδέονται μὲ τὸ πρόβλημα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ Θεοῦ. Διὰ τὸν ἀκραιφνή ὕλιστήν, ἐπὶ παραδείγματι, Θεός, ψυχὴ καὶ ζωὴ εἶναι αὐτὴ αὐτὴ ἢ ὕλη μὲ τὴν μηχανικὴν ἐξήγησιν ὄλων τῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα ἀπορρέουν ἐξ αὐτῆς. Ὅτι δὲ πράγματι ἡ γνῶσις τῶν ιδιοτήτων τῆς ὕλης συνδέεται μὲ τὴν πρόοδον τῶν γνώσεών μας ἐπὶ τῶν βιολογικῶν ζητημάτων, εἶνε φανερὸν τόσον ἐκ τῆς σημασίας τῶν προόδων τῆς χημείας (χημικαὶ μεταβολαὶ καὶ ἀλλοιώσεις ἐν τῷ ὁργανισμῷ), ὅσον καὶ ἐκ τῶν προόδων τῆς φυσικῆς γενικῆς. Οὕτως ἀνεπτύχθη ἐσχάτως νέος κλάδος τῆς βιολογίας, ἡ *ἠλεκτροβιολογία*, ἡ ὁποία ἀνεῦρε σχέσεις μεταξὺ τῶν ἐν τῷ ὁργανισμῷ ἀναπτυσσομένων ἐλευθέρων ἰόντων ὑδρογόνου καὶ τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν. Γενικῶς δὲ φυσικαὶ καὶ χημικαὶ ἐνέργειαι τῶν ὕλων ἐν τῷ ὁργανισμῷ συντελοῦν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς.

Ἰδιαιτέρως ὅμως ἀποτελεῖ σπουδαῖον συνδετικὸν κρίκον μεταξὺ τῆς Βιολογίας καὶ τῆς Φιλοσοφίας καθόλου τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ λυθῆ ἄσχετως πρὸς τὸ πρόβλημα τῆς ψυχῆς. Διότι ψυχὴν γνωρίζομεν ἐκδηλουμένην μόνον ἐπὶ ἐμβίων ὄντων καὶ δὴ ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν ζωικῆς ὑποστάσεως. Τὴν σχέσιν ταύτην ζωῆς καὶ ψυχῆς διατυποῖ, νομίζομεν, σαφῶς ὁ Ἄριστοτέλης λέγων.

«Τὸ μὲν τρέφον ἐστὶν ἡ πρώτη ψυχὴ, τὸ δὲ τρέφόμενον τὸ ἔχον αὐτὴν σῶμα, ᾧ δὲ τρέφεται ἡ τροφή».

«Ζωὴν δὲ λέγομεν τὴν δι' αὐτοῦ τροφήν τε καὶ αὔξησιν καὶ φθίσιν».

«Ἐστὶ δὲ ψυχὴ τοῦ ζῶντος σώματος αἰτία καὶ ἀρχή».

«Ἀναγκαῖον ἔρα τὴν ψυχὴν οὐσίαν εἶναι—Ἡ δὲ οὐσία ἐντελέχεια».

Ἡ διάκρισις μεταξὺ ζωῆς ἀπὸ στενῆς βιολογικῆς ἀπόψεως καὶ ψυχῆς εἶναι ἀναγκαῖα καὶ διὰ τοῦτο θὰ σκιαγραφήσωμεν πρῶτον τὴν βιολογικὴν ἔννοιαν ταύτης ἐν τοῖς ἐπομένοις συντόμως.

Ἐδρα τῶν βιολογικῶν φαινομένων τῆς ζωῆς εἶνε τὸ κύτταρον, ὡς ἀποδεικνύεται ἀνατομικῶς, φυσιολογικῶς καὶ πειραματικῶς. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ κύτταρα ἀποτελοῦνται οἱ ἴστοι τῶν διαφόρων ὁργάνων τῶν ὁρ-

γανισμῶν, οἱ δὲ ὁργανισμοὶ εἶνε συστήματα ὁργάνων, ἄρα ἡ ζωὴ τοῦ ὁργανισμοῦ εἶνε τὸ ἁρμονικὸν σύνολον τῆς ζωῆς τῶν κυττάρων, τῶν ἰστῶν καὶ τῶν ὁργάνων αὐτοῦ. **Τὸ κύτταρον, συνεπῶς, ἀποτελεῖ καὶ στοιχειώδη μονάδα τῆς ζωῆς.**

Ζῶσα οὐσία ἐντὸς τοῦ κυττάρου εἶνε τὸ *πρωτόπλασμα* καὶ ὁ *πυρήν*, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦνται ἀπὸ διαφόρους χημικὰς ἐνώσεις, οἷαι εἶναι κυρίως τὰ λευκώματα, οἱ ὕδατάνθρακες, τὸ ὕδωρ, διάφορα ἅλατα κλπ. Αἱ ἐνώσεις αὗται τελικῶς ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὰ αὐτὰ χημικὰ στοιχεῖα (ἄνθρακα, ὑδρογόνον, ὀξυγόνον, ἄζωτον κλπ.), ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖται καὶ ἡ νεκρὰ ὕλη. Διὰ νὰ διατηρηθῆ ὅμως ἡ ζῶσα οὐσία ὡς ταύτη, διὰ νὰ παρουσιάσῃ δηλαδὴ τὸ φαινόμενον τῆς ζωῆς, ἀποσυντίθεται αὕτη διαρκῶς, ἀνασυντιθεμένη ὅμως ἐκ παραλλήλου διὰ τῆς θρέψεως. Ἡ *διαρκὴς αὕτη ἀποσύνθεσις καὶ σύνθεσις τῆς ζώσης οὐσίας* εἶναι καὶ τὸ κυριώτερον γνῶρισμα αὐτῆς κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τὴν μὴ ζῶσαν. Τοῦτο μάλιστα ἤγαγε τὸν φυσιολόγον βοτανικὸν Meyer νὰ διατυπώσῃ τὴν ἀποψιν ὅτι τὸ μόριον τῆς ζώσης οὐσίας εἶνε *ἀσταθὲς* καὶ ὅτι ἀκριβῶς ἡ χαρακτηριστικὴ ιδιότης τῆς ζώσης οὐσίας κρύπτεται εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην τῆς ἀποσυνθέσεως καὶ συνθέσεως.

Ἄλλὰ καὶ τὰ δύο χαρακτηριστικὰ τῆς ζώσης οὐσίας, ἡ παρουσία δηλαδὴ ἰδίων χημικῶν ἐνώσεων ἐν αὐτῇ καὶ τὸ διαρκὲς τῆς ἀποσυνθέσεως καὶ ἀνασυνθέσεως τῆς δὲν μᾶς ἐρμηνεύουν καθ' ἑαυτὸ τὸ φαινόμενον τῆς ζωῆς. Διότι πράγματι ἐκάστη τῶν χημικῶν ἐνώσεων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν ζῶσαν οὐσίαν, εἶνε καθ' ἑαυτὴν νεκρά. Δὲν εἶναι λοιπὸν ζῶν τὸ λευκωμα, ἢ οἱ ὕδατάνθρακες, ἢ τὸ ὕδωρ, ἢ τὰ ἅλατα ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται τὸ πρωτόπλασμα, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τὸ πρωτόπλασμα, ἦτοι τὸ σύνολον τῶν ὡς ἄνω χημικῶν ἐνώσεων διατεταγμένων κατὰ σύστημα διαφεύγον τὴν γνῶσιν ἡμῶν, κατὰ ἐν X τὸ ὁποῖον ἀκριβῶς καὶ *ἀγνοοῦμεν!*

Ἡ ἄγνοια ὅμως ἀκριβῶς αὕτη ἀποτελεῖ καὶ τὸ θεμελιῶδες ἐρώτημα τῆς Φιλοσοφίας. Αὕτη ἀναζητεῖ τὸ πῶς τὰ στοιχεῖα τῆς νεκρῆς ὕλης παρουσιάζουν τὸ φαινόμενον τῆς ζωῆς, περαιτέρω δὲ ποῖον σκοπὸν πληροῖ ἡ ζωὴ καθόλου εἰς τὴν φύσιν κ.ο.κ. Προκειμένου ἰδίᾳ διὰ τὸν ἄνθρωπον, τὸ πρόβλημα λαμβάνει ἀκόμη μεγαλειτέραν ἔκτασιν, διότι οὗτος, ἐκτὸς τῶν στοιχειωδῶν φαινομένων τῆς ζωῆς, μᾶς παρουσιάζει καὶ ὑψίστην ἀνάπτυξιν τῶν λεγομένων γενικῶς ψυχικῶν φαινομένων καὶ τῆς διανοήσεως. Εἶνε βέβαια γνωστὸν ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα μελετῶνται ὑπὸ τῆς Ψυχολογίας. Ἄλλ' εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι ταῦτα

ἀποτελοῦν καὶ ἀντικείμενον τῆς μελέτης τῆς Φυσιολογίας καὶ δὴ τῆς φυσιολογίας τοῦ ἔγκεφάλου καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐν γένει, ἄνευ τῆς ἐνεργείας τῶν ὁποίων ἢ γένεσις καὶ παρουσία τῶν ψυχικῶν φαινομένων μᾶς εἶνε ἀκατανόητος. Ὅφείλονται ὁμοῦ τὰ ψυχικὰ φαινόμενα εἰς μόναν τὰς φυσιολογικὰς λειτουργίας τῶν κυττάρων καὶ κέντρων τοῦ ἔγκεφάλου (ἔστω ἂν αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν τὰς κατέχομεν πλήρως), ἢ ἀπατεῖται πρὸς τοῦτο καὶ ἡ ἐνέργεια ἐνὸς *ιδιαιτέρου ψυχικοῦ εἶναι*; Τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν μεγάλην βᾶσιν τῆς ἀντιδιαστολῆς μεταξὺ τῶν δύο διαμαχομένων κατευθύνσεων, ἥτοι τοῦ ὕλισμου καὶ μηχανισμοῦ ἄφ' ἐνὸς καὶ τοῦ ψυχισμοῦ ἢ πνευματισμοῦ ἄφ' ἑτέρου, δεικνύει δὲ τὴν ἄμεσον σχέσιν τῆς Βιολογίας πρὸς τὴν Ψυχολογίαν καὶ τὴν Φιλοσοφίαν. Ἔχει δὲ πολὺ δίκαιον ὁ καθηγητὴς τῆς Ψυχολογίας Peters ὅταν γράφῃ σχετικῶς ὅτι παρὰ τὴν *μικρὰν* Βιολογίαν, ἢ ὁποία ἐξετάζει τὰ φυσικὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς, πρέπει ν' ἀναπτυχθῆ ἡ *μεγάλη* Βιολογία, ἢ ὁποία νὰ περιβάλλῃ τὰ φυσικὰ καὶ τὰ ψυχικὰ φαινόμενα ὡς λειτουργίας τῆς ζωῆς, διότι αὐτόνομος Βιολογία, λέγει, οὔτε φυσικοτεχνικὴ δηλαδὴ οὔτε ψυχολογικὴ, δύναται νὰ περιλάβῃ ἀμφοτέρω τὰ πεδία ἐρεῦνης.

Τὴν ζωὴν πράγματι χαρακτηρίζομεν ὡς αὐτόνομον. Ὅλα δηλαδὴ τὰ θεμελιώδη βιολογικὰ φαινόμενα, ἢ γένεσις, ἢ αὔξεις, ἢ κληρονομικότης, ὁ θάνατος δὲν δύναται νὰ ὑπαχθῶν ὡς τοιαῦτα εἰς τοὺς φυσικοχημικοὺς νόμους, παρουσιάζονται δὲ ἐκεῖ, ὅπου ὑπάρχει ἡδὴ τὸ θεμελιῶδες φαινόμενον, ἢ *ζωή*, καὶ μόνον δι' αὐτῆς νοοῦνται. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἀγνοοῦμεν κατὰ βάθος τὴν ζωὴν, δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν ἀκριβῶς καὶ τὰ ἐπὶ μέρους φαινόμενα. Διὰ τοῦτο ἀνευρίσκομεν τὰς σχέσεις τῶν φαινομένων καὶ τοὺς νόμους οἱ ὅποιοι τὰ διέπουν, δὲν κατέχομεν ὁμοῦ καὶ τὸ κύριον αἷτιον αὐτῶν, ἥτοι τὴν ζωὴν καθ' ἑαυτὴν καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς τὰ διάφορα φιλοσοφικὰ συστήματα καὶ αἱ θρησκείαι δίδουν αὐτὰ τὴν λύσιν εἰς τὸ πρόβλημα τοῦτο. Καὶ ἂν δὲ ἀκόμη ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ζωὴ δὲν εἶνε πρωταρχικὸν φαινόμενον, ἀλλὰ δευτερογενὲς τοιοῦτο, μία δηλαδὴ ἐπὶ πλέον ιδιότης τῆς ὕλης, θὰ δυνηθῆ ἄρα νὰ κατασκευάσῃ ζῶσαν οὐσίαν ἐκ τῶν νεκρῶν χημικῶν στοιχείων ὁ φυσικοχημικὸς βιολόγος ἐρευνητὴς τοῦ μέλλοντος;

Ὅλα τ' ἀνωτέρω, νομίζω, μᾶς πείθουν ὅτι οἰαδήποτε πρόοδος οὐδέποτε δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὴν Φιλοσοφίαν καὶ τὴν Θρησκείαν. Ἡ πειραματικὴ ἔρευνα διαφωτίζει διαρκῶς τὰ ἐπὶ μέρους βιολογικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποία ἐξαρθρῶνται ἐκ τοῦ κεντρι-

κοῦ τοιοῦτου, τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον καὶ παραμένει ἄγνωστον ἀκόμη. Ἡ Φιλοσοφία καὶ ἡ Θρησκεία ἀναζητοῦν ποία ἢ αἰτία τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς καὶ ποία ἢ θέσις τοῦτου εἰς τὴν ὅλην οἰκονομίαν τῆς φύσεως, ἰδιαιτέρως δὲ ποία ἢ σχέσις τῆς ζωῆς πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ. Εἰς τί λοιπὸν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς σύγκρουσιν ἡ βιολογικὴ ἔρευνα πρὸς τὴν Φιλοσοφίαν καὶ τὴν Θρησκείαν; Καὶ δὲν εἶνε πράγματι μεγαλοπρεπῆ στηρίγματα διὰ τὴν κατανόησιν τῶν δημιουργικῶν νόμων τοῦ σύμπαντος ἢ ἀποκάλυψις τῶν θαυμασίων συμβαινόντων ἐν τῷ κυττάρῳ, ὁ μηχανισμὸς τῶν φαινομένων τῆς κληρονομικότητος, ἢ φυσικοχημικὴ ἔρευνα τοῦ πρωτοπλάσματος καὶ τόσα ἄλλα θαυμάσια, τὰ ὁποία ἀπεκάλυψεν ἡ πειραματικὴ ἔρευνα; Καὶ ἐρευνώμενα ταῦτα τόσον ὡς πρὸς τὴν αἰτιώδη σχέσιν αὐτῶν, ὅσον καὶ τελεολογικῶς, δὲν ὀδηγοῦν τὸν νοῦν πρὸς τὸ δημιουργικὸν αἷτιον (τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν πάσης Φιλοσοφίας καὶ Θρησκείας) εὐγλωττότερον παντὸς ρητορικοῦ σχήματος καὶ παντὸς σχετικοῦ ρητοῦ οἰουδήποτε φιλοσόφου ἢ συγγραφέως; Ἡ βεβιασμένη λοιπὸν καὶ ἀδικαιολόγητος ἀπόρριψις τῶν ἐπιστημονικῶν πορισμάτων μόνον ὡς ἀδυναμία ἀνθρωπίνης συνεννοήσεως εἶναι ἀντιληπτὴ, διότι οὐδεμία σύγκρουσις εἶνε δυνατὴ ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ἀμερόληπτος ἐκτίμησις τῶν πραγματικῶν ἐπιστημονικῶν προόδων. Ἡ λεπτομερὴς γνῶσις τῆς φύσεως ἄγει πολὺ ἀσφαλέςτερον καὶ θαυμασιώτερον πρὸς τὸ δημιουργικὸν αἷτιον αὐτῆς.

ΘΡ. Σ. ΒΛΗΣΙΔΗΣ
Γ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΥ

Ὁ διαπρεπὴς ρῶσος Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐν Σόφιᾳ Πανεπιστημίου κ. Νικόλαος Γλουμπακόβσκη ἐδημοσίευσεν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐν τῷ βουλγαρικῷ περιοδικῷ «Ὁρθόδοξος Ἱεραπόστολος» (XI, 1933) ἐνδιαφέρον μελέτημα περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐνώσεως τῆς ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας πρὸς τὴν ὀρθόδοξον, ἔχον ὡς ἐξῆς κατ' ἐλευθέραν ἐπιτομήν:

Κατὰ τὸν Κ' αἰῶνα μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων—καὶ δὴ τῶν ἐλλήνων—καὶ τῶν ἀγγλικανῶν παρατηρεῖται μία σχέσις, ἢ ὁποία δὲν χαρακτηρίζεται τόσον ὡς ἀμοιβία ἔλξις, ὅσον ὡς ἰδιαζόντος ἐντατικῆς ζήτησις τοῦ ἀγγλικανισμοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ παπισμὸς ἀποτόμως ἀπέκρουσε, πρὸς τὴν ὁποίαν ὁμοῦς προθύμως ἀνταπεκρίθη ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία. Ἐγὼ προσωπικῶς συμπαθῶ τὸ ἔργον ὡς ἀγαθόν, διότι δέον νὰ ἀκολουθῶμεν τὰ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ εἰπόντος «τὸν

ἐρχόμενον πρὸς μὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω». Ἡμεῖς μάλιστα ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν καὶ τι πλέον: νὰ σπύσωμεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ ἐπανερχομένου εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον καὶ νὰ θέσωμεν αὐτὸν ἐν ἴσῃ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς μοῖρα.

Α'

Τὸ πρᾶγμα ὁμῶς διαφέρει ὅταν αὐτὸς ὁ «ἐπανερχόμενος» μᾶς παρακαλῇ ὅπως ἔλθωμεν εἰς συνεννόησιν καὶ ἔνωσιν μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς πίστεως. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ βᾶσις βεβαίως θὰ ἦνε ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν ὁμολογία, δι' ἧς ἡμεῖς «ὀρθῶς» γινώσκουμεν καὶ «δοξάζομεν» τὸν Θεὸν καὶ τὸν Σωτῆρα ἡμῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Ὅποτε οἱ ἀναζητούντες ἢ θὰ ἀπεδέχοντο τὴν ἡμετέραν ὀρθοδοξίαν καὶ θὰ συνεχωνεύοντο μετ' ἡμῶν, ἢ θὰ ἀπεδείκνυον τὴν κατ' οὐσίαν ταυτότητα τῆς πίστεώς των πρὸς τὴν ἡμετέραν.

Ἡ πρώτη περίπτωση ἐπραγματοποιήθη ἐν Περουπόλει τῇ 25 Μαρτίου 1898 διὰ τῆς εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν προσχωρήσεως τῶν Νεστοριανῶν-Ἀϊσοριτῶν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πρωθιεράρχου των ἐπισκόπου Σουπουργάνης Μάρ-Ἰωνᾶ. Ἡ δευτέρα ἐμφανίζεται σήμερον ὡς πρὸς τοὺς ἀγγλικανούς. Οὗτοι, ἀποδοκιμάζοντες τὴν προσχώρησιν, τηροῦντες δ' ἐξ ἄλλου τὰς καὶ ὑπ' αὐτῶν τούτων ὁμολογουμένας δογματικὰς καὶ κανονικὰς ἀνωμαλίας, ἐπιμένουν εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἔνωσιν, ἐφ' ὅσον νομίζεται ἤδη ὑπάρχουσα πραγματικὴ ἐνόησις ὅπου οὗτοι εἶνε τελείως ἴσοι πρὸς ἡμᾶς, εἰς τινὰς δὲ περιπτώσεις δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ὡς παράδειγμα δι' ἡμᾶς καὶ διὰ ὡς διροθωταί.

Δὲν θὰ ἐξετάσω ἐνταῦθα ἐὰν ἦνε παραδεκτὴ ἢ ὑπαρξίς δύο ταυτοσήμεων καὶ ἐξ ἴσου ἀληθῶν ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι εἶνε οὐ μόνον κωχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλὰ οὐδὲ ἀ συνεννοηθῶσιν ἢ νὰ προσεγγίσωσι πρὸς ἀλλήλας δύνανται. Φρονῶ ὅτι αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἀγγλικανοὶ δὲν ἐπιτρέπουσι παρομοίαν διχοτόμησιν, ἀλλ' ἀπλῶς δέχονται ὅτι πᾶσαι αἱ ἱστορικαὶ ἐκκλησίαι ἐν ὀρισμένη ἐννοίᾳ εἶνε σχετικαί, καὶ ὅτι, ἄρα, μία ἀληθὴς ἐκκλησία ἐν τῇ πραγματικότητι δὲν ὑπάρχει. Ἄλλ' ἀκριβῶς εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον ἡμεῖς διστάμεθα καὶ ἥδη ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ἀδυνατοῦμεν νὰ εὔρωμεν κοινὴν βᾶσιν συμβιβαστικῆς συζητήσεως. Διότι ἡμεῖς θεωροῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὡς ἀληθεῖς «ὀρθοδόξους», διὸ καὶ δυναμένους νὰ ἀναπληρῶμεν τὸ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐλλεῖπον μετὰ χριστιανικῆς ἐτοιμότητος καὶ εἰλικρινοῦς φιλαδελφίας. Μόνον ἐπὶ τῇ βᾶσει ταύτῃ δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν διαπραγματεύσεις, καθ' ἃς δέον μετ' ἀποφασιστικῆς ἀκριβείας νὰ ἐξηγηθῇ εἰς τί συμπίπτομεν καὶ μέχρι τίνος, ὡς καὶ ποῦ καὶ κατὰ πόσον διστάμεθα, ἵνα προσδιορισθῇ ἡ συμμετρία τῶν φυγοκέντρων καὶ κεντρομόλων δυνάμεων καὶ προαποφασισθῇ αὐτὴ ἡ μέθοδος τῆς ἐνωτικῆς προσεγγίσεως». Πρὸς τοῦτο ἐκείτηρον τῶν μερῶν ἀνάγκη νὰ παρουσιάσῃ τὰς ἰδίας ἐκκλησιαστικὰς «ὁμολογίας» ὡς ὁμοιοτρόπως ἐννοουμένας καὶ ἐφαρμοζόμενας παρὰ πάντων.

Β'

Ἐπάρχουν τοιαῦτα ὁμολογία ἐν τῷ ἀγγλικανισμῷ; Τοιαύτην ἀξίαν κέκτηνται τὰ «39 ἄρθρα» καὶ «τὰ

Βιβλίον τῶν κοινῶν προσευχῶν» (μετὰ τῶν ὀμιλιῶν). Ταῦτα εἶναι τὰ ἀγγλικανικὰ «σύμβολα», τὴν θρησκευτικὴν σημασίαν τῶν ὁποίων ἐκεῖ οὐδεὶς καλὸς χριστιανὸς ἀρνεῖται. Πρέπει λοιπὸν νὰ βασισθῶμεν ἐπὶ τούτων ἐξ ὀλοκλήρου. Ἄλλὰ—ὅσον ἀφορᾷ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν οὐσίαν—ἡ βᾶσις πρέπει νὰ εἶνε τελείως ἕγιής, μὴ καταλείπουσα ἕδαφος εἰς ἀμφιταλαντεύσεις, ἀπειλούσας κρημνισμόν καὶ ἀπώλειαν τῶν συμβαλλομένων, ἢ γένεσιν παρ' αὐτοῖς ψευδοῦς πεποιθήσεως διὰ προσκαίρου συμβιβασμοῦ.

Κέκτηνται ἄρα γε τοιαύτην ιδιότητα τὰ ἐν λόγῳ ἀγγλικανικὰ ἐπίσημα μνημεῖα; Θεωρῶ ὡς ἀναμφήριστον διὰ πάντας ἀλήθειαν, ὅτι δὲν ἔχουσι. Ἐν τῇ ἐσωτερικῇ χρήσει τὰ «ἀγγλικανικὰ σύμβολα» ἐξ ἴσου καλύπτουσι καὶ τοὺς ὀρθοδοξοῦντας ἀγγλοκαθολικοὺς καὶ τοὺς ἐλευθέρους νεωτεριστὰς, καὶ τοὺς θορυβώδεις θρησκευτικοὺς ἀναρχικοὺς, οἷος π. χ. ὁ ἐπίσκοπος Μπιρμινγκάμης E. W. Barnes, ὁ ἔστιν ὅτις ὑπενθυμίζων τοὺς μᾶλλον τραχεῖς καὶ ἄκρους αἰρετικούς, πρὸ πολλοῦ καὶ κατηγορηματικῶς καταδικασθέντας ὑπὸ τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας, ἐπειδὴ οὗτος εἶναι γνήσιος ἐκκλησιαστικὸς μολτεβίτικος, ὡς θεωρῶν τὰ χριστιανικὰ μυστήρια ὡς μαγεῖαν χειροτέραν τῆς ἐθνικῆς καὶ προτείνων χημικὴν ἀνάλυσιν τῶν στοιχείων τῆς θείας Ἐὐχαριστίας καὶ πρὸ τῆς μετουσιώσεως καὶ μετ' αὐτῆν, πρὸς ἐξέλεγγιν, κηρύττων ὡς χριστιανικὴν τὴν θεωρίαν περὶ καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ πιθήκου κ. τ. λ., παρὰ πάντα δὲ ταῦτα ἐξακολουθῶν νὰ ἔχῃ ἴσα δικαιώματα καὶ νὰ εἶναι ἀπαραβίαστον μέλος τῆς ἀγγλικανικῆς ἱεραρχίας. Πάντα τὰ παρεμφερῆ θεύματα ἐξ ἴσου ἐπιδοκιμάζονται ἐν τῷ ἀγγλικανισμῷ ὑπὸ «τῶν συμβολικῶν ἀυθεντιῶν», αἱ τελευταῖαι δὴλα δὴ οὐσιωδῶς περιέχουσι ταῦτα, ἐπιτρέπουσι δὴλα, ὡς νομίμους, αἰρετικὰς διαστρεβλώσεις τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας. Ἐνεκεν λοιπὸν τῆς ἀπροσώπου αὐτῶν ἀοριστίας τὰ ἀυθεντικά ταῦτα τῆς ἀγγλικανικῆς ὁμολογίας μνημεῖα δὲν εἶναι δι' ἡμᾶς ὑποχρεωτικά, ἀφ' οὗ αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἀγγλικανοὶ ἱεράρχαι (π. χ. ὁ ἐπίσκ. τοῦ Durham H. Henson) μαρτυροῦσιν ὅτι τὰ ἀγγλικανικὰ συμβολικὰ βιβλία εἶναι κατάλληλα καὶ διὰ τοὺς ὀρθοδόξους καὶ διὰ τοὺς αἰρετικούς, ἄλλοι δὲ (καὶ δι' οἱ πλεῖστοι) ἐρμηνεύουσι ταῦτα κατὰ τρόπον ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτον, ἀλληλοαποκλειομένους κατ' ἀρχήν, καὶ ἐνίστε θίγοντας αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ χριστιανισμοῦ.

Τὸ αὐτὸ βλέπομεν καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ἐφαρμογῇ: οἱ ὀρθοδοξοῦντες ἀγγλοκαθολικοὶ δηλαδὴ, οἱ προτείνοντες ἡμῖν ἀδελφικὴν χεῖρα, οὐχ ἤττον προθύμως προτείνουσι αὐτὴν καὶ πρὸς τοὺς αἰρετικούς μετὰ τῶν αὐτῶν συμβολικῶν συνθημάτων. Ἄτινα ὀφθαλμοφανῶς οἱ ἴδιοι θεωροῦσιν ὡς «πολὺ περιεκτικὰ» καὶ οὐχὶ ὑποχρεωτικά δι' οὐδένα, εἰς οἰονδήποτε δογματικο-κανονικὸν ὄρισμόν. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ ὄλος ἀδίστακτον «τῶν εἰρηνικῶν», ἥτοι τῶν συμβιβαστικῶν συνδυασμῶν καὶ μεταβολῶν, παρὰ τὴν περὶ τοῦ ἐναντίου διδασκαλίαν τῆς ἱστορίας τῶν δογμάτων καὶ τῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἀποδείξεις ἐναργῆς αἱ ἀγγλικανικαὶ ἐνωτικαὶ προσπάθειαι ἐν νοτίῳ Ἰνδία καὶ ἐν Περσίᾳ.

Γ'.

Τὸ συμπέρασμα νῦν δύναται νὰ εἶναι μόνον τοῦτο, ὅτι τὰ δογματικὰ ἀγγλικανικὰ «σύμβολα» δὲν παρέχουσι σαφείς καὶ ἀναμφισβητήτους ἐγγυήσεις ὀρθοδόξιας, εἰς μεμονωμένας δὲ ἐπὶ μέρους ἀγγλικανικὰς ἐρμηνείας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων προτείνεται ἡ θρησκευτικὴ προσέγγισις, δὲν δυνάμεθα νὰ ὑπολογίζωμεν, ἀφοῦ τὰ πρόσωπα δέχονται ἀντιθέτους ἐρμηνείας.

Ἄλλὰ πρῶτον, μόνον ἡ ἐρμηνεία δὲν ἀποτελεῖ αὐτὴν ταύτην «τὴν ὁμολογίαν» τῆς ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας. Ἐν τῇ περιπτώσει δὲ ταύτῃ καὶ ὁ ἐνωτικὸς *modus agendi* λαμβάνει ὅλως ἄλλην μορφήν. Διότι γίνεται λόγος ἤδη ὄχι περὶ «ἐνώσεως» τῆς ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας μετὰ τῆς ὀρθοδόξου, ἀλλὰ περὶ «προσχωρήσεως» μεμονωμένων προσωπικότητων τοῦ ἀγγλικανισμοῦ πρὸς τὴν τελευταίαν. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλούστερον καὶ εὐχερότερον, ἀλλ' ἐμφανίζεται ὡς μερικὸν καὶ δὲν θίγει τὰ γενικὰ ἐκκλησιαστικὰ συμφέροντα: ἡ ἀγγλικανικὴ καὶ ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία θὰ παραμείνῃ, ὡς καὶ πρότερον, διηρημέναι, κἂν ἔτι ἤθελε συμβῆ ὁμαδικὴ προσχώρησις διαφόρων ἀγγλικανῶν.

Ἄλλὰ ἂς ὑποθέσωμεν, δεύτερον, ὅτι ἡ «ἐρμηνεία» ἦν ἔχομεν ὑπ' ὄψει, θὰ ἐπικρατήσῃ ἐν τῷ ἀγγλικανισμῷ καὶ διαδοθῇ θὰ ἐπικρατήσῃ. Ἐντεῦθεν ἔπεται τοῦτο μόνον, ὅτι αὕτη θὰ ἀποτελῇ τὴν ἀντίληψιν τῆς πλειονότητος τῶν ἀγγλικανῶν, παρὰ πάντα ταῦτα, δὲν θὰ ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν πίστιν αὐτῆς ταύτης τῆς ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας. Διότι τὸ γεγονός τῆς πλειονότητος ἢ τῆς μειονότητος δὲν ἔχει προτείνουσαν καὶ ἀποφασιστικὴν βαρῦτητα, ἡμεῖς δὲ γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας οὐχὶ ὀλίγας περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἀρειανισμὸς ἐσημείου μεγάλην νίκην κατὰ τῆς ὀρθοδόξιας, ἥτις ἐφαίνετο καταδεδικασμένη εἰς ἀφρευτικὸν ἀφανισμόν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ ζητῶμεν, ὅπως τὸ ἐκκλησιαστικο-ἀγγλικὸν ρεῦμα ἐπικρατήσῃ.

Αὕτη ἀκριβῶς ἡ σκέψις ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρίαν τῶν ἡμετέρων ὅπως διακινεῖται εὐνοικῶς πρὸς τοὺς ἀγγλικανούς. Ἄλλ' εἶνε ἄρα γε ἐφικτὸν τοῦτο καὶ μέχρι τίνος; Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος ἀπόκειται εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀγγλικανούς. Δὲν ὑπάρχουσιν ὅμως δεδομένα νὰ ἀναμένωμεν ὅτι θὰ συνενωθῇ ὁμόθυμος ἡ ἀγγλικανικὴ ἱεραρχία ἐν ἀλληλεγγύῃ ἵνα παρᾶσχῃ τὴν ἠθικὴν τῆς ἐπιτροπῆς, ὥστε νὰ θριαμβεύσῃ ἐπισήμως αἱ ὀρθόδοξοι ἀγγλικανικαὶ ἰδέαι καὶ τὰ καθολικὰ ἰδανικά. Μᾶλλον εἶνε πιθανὸν νὰ ἐνισχύονται τὰ ἀναρχικὰ στοιχεῖα τοῦ τύπου τοῦ ἐπισκόπου Barnes, διότι καὶ ὁ «ἐρασιτεχνικὸς» τρόπος διορισμοῦ τῶν ἀγγλικανῶν ἐπισκόπων (διὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας τῇ προτάσει τοῦ πολλάκις τυχόν μὴ ἀγγλικανοῦ τὸ θρησκευμα πρωθυπουργοῦ) ἐξακολουθεῖ νὰ τηρεῖται, καὶ αἱ πολιτικαὶ ἐκκλησιαστικαὶ διαθέσεις ἤρχισαν νὰ χάνουν τὴν ἐκ παραδόσεως ἰσορροπίαν καὶ νὰ ἐκτρέπωνται εἰς ὑπερβολάς· δὲν ἐπαγιάθη δηλ. ἀκόμη ἐν τῷ ἀγγλικανισμῷ μία καθολικὴ ἐκκλησιαστικὴ ὁμολογία, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας θὰ ἠδυνάμεθα νὰ προβῶμεν εἰς ὠρισμένους συμφωνίας.

Δ'.

Ἐτι ὀλιγωτέρας ἐλπίδας τοιαύτας ἔχομεν ἐκ τῆς συνήθους ἐκκλησιαστικο-κρατικῆς πλευρᾶς, ὡς συμπεραίνομεν ἐκ τῆς ὑποθέσεως τῆς ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν νομοθετικῶν σωμάτων ψηφίσεως τοῦ ἀναθεωρηθέντος «Βιβλίου Κοινῶν Προσευχῶν». Τὸ ὑπὸ ψήφισιν τεθὲν Βιβλίον ὑπῆρξε πολὺ ὀλίγον καθολικόν, ἀλλ' ἡ ἐκκλησία ἐνέκρινε τὴν μετριόφρονα ταύτην ἀναθεώρησιν, τὴν ὁποίαν ὅμως τὰ νομοθ. σώματα ἀπέκρουσαν μετὰ θετικῆς ἀποφασιστικότητος.

Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε ὅτι ἡ ἀγγλικανικὴ ἱεραρχία καὶ ὁ κλήρος θὰ συμμορφοῦνται πρὸς ὅ,τι οἱ ἴδιοι πανηγυρικῶς ἀνεγνώρισαν ὡς ἀνακριβῆ καὶ πρόξενα ἀμφιβολίων καὶ ἀποριῶν. Ἡ κατάστασις λοιπὸν ἐχειροτέρευσε ἐξ ἐπόψεως καὶ ἐπισήμων μνημείων καὶ προσώπων. Τοῦτο ἀποτελεῖ πραγματικὴν συμφορὰν, μὴ παρέχουσαν βάσιν πρὸς ὑγιᾶ διεκκλησιαστικὴν ἐργασίαν. Διὰ τοῦτο πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν ἡ ὀρθόδοξία δὲν εὐρίσκει βάσιν ἐν τῷ ἀγγλικανισμῷ, ἀσπλήπτω εἰς τοὺς θρησκευτικούς του ὁρισμούς. Κατὰ ταῦτα, ὅ,τι θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν ὡς πρὸς τὰς «εἰρηνικὰς» ἡμῶν μετὰ τῶν ἀγγλικανῶν διαπραγματεύσεις εἶνε τοῦτο: νὰ προτείνωμεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐξεργασθῶσι μίαν αὐστηρῶς εἰς τὰς ἐκφράσεις καθωρισμένην δογματικο-κανονικὴν «συμβολικὴν», ἐκκλησιαστικῶς ἐγκεκριμένην καὶ ἀνευ ὄρων ὑποχρεωτικὴν εἰς πάντας τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν ἀγγλικανικὴν ὁμολογίαν, «ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω». Τὰ ἀνευ αὐτῆς τῆς προϋποθέσεως γινόμενα θὰ ἀποτελοῦν ἀβασίμους καὶ ἀσκόπους συζητήσεις καὶ συμφωνίας καὶ ἐπιδιώξεις ὀνειρώτων ἀπατηλῶν..

Ε'

Ἐπὶ τὰς τραγικὰς ταύτας συνθήκας, ὅπως ἀνεξαρετήτους τῆς θελήσεως ἡμῶν διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν, ἐγὼ θεωρῶ πρόωρον καὶ ἀκαρπὸν τὴν διαπραγματεύσιν περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐνώσεως ὀρθοδόξιας καὶ ἀγγλικανισμοῦ—ὑπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτῶν ὡς ἐκκλησιῶν—ἐπὶ οἰωνδήποτε βάσεων, αἱ ὁποῖαι οὐτε εὐρίσκονται ἐν τῷ δευτέρῳ, οὐτε αἱ ἀπλῶς διαφαίνονται. Τὸ πᾶν πρέπει νὰ περιορίζηται εἰς ἀκριβῆ γνωριμίαν ἐκατέρωθεν καὶ εἰς ἀμοιβαῖα κατηγορηματικὰ ἐρωτήματα πρὸς συνεννόησιν, οὐχὶ δὲ εἰς ἀπλᾶς προφορικὰς δικαιολογήσεις, ὡς συνέβη κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Λάμπεθ συνδιάσκεψιν. Πάντα ταῦτα εἶναι τι ἐλάχιστον· ἀλλὰ ἐντείνοντες πᾶσαν ἡμῶν τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸν ζῆλον σταθερῶς πρέπει νὰ ἀναμνησκόμεθα, ὅτι εἰς τὸ πεδῖον ἀκριβῶς τοῦτο «ὁ Θεὸς ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖ ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας».

Μέχρι τῆς μακαρίας αὐτῆς ἐποχῆς εἶνε ἐπιτρεπταὶ καὶ εὐκταὶ αἱ κατ' ἄτομα ἐλεύθεραι προσχωρήσεις. Εἰς τοῦτο ἡ ὀρθόδοξία πρέπει νὰ δεῖξῃ ὅλην τὴν εὐρύτητα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης ὄχι πρὸς προσηλυτισμόν, ἀλλὰ διὰ τὴν σωτηρίαν ἐπικοινωνίαν ἐν τῇ μιᾷ τοῦ Χριστοῦ ἀληθείᾳ, ἀπομακρύνουσα μὲν πᾶν τὸ ὑπὸ ὄρους καὶ τοπικῶς περιορισμένον, μὴ ἐπιτρέπουσα δὲ ἀδιαφορίαν κατ' ἀρχὴν ὡς ἐκείνην, ἥτις κατ' ἀκατάληπτον τρόπον εἶχεν ἐπιτραπῆ ἐν Βελιγραδίῳ ὡς πρὸς τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, —τῆς με-

γίστης ταύτης πράξεως τῆς μυστηριακῆς ἐνώσεως ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ. Ἐν πνεύματι ἀδελφικῶ χριστιανικῶ καὶ ἐν ἐμπνευσμένῃ ὑπὸ τῆς χάριτος κατευθύνσει δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι θὰ καταργηθῶσι «τὰ ἐκκλησιαστικά σκάνδαλα» καὶ θὰ ἐγκαθιδρυθῇ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ εὐδοκία ἐν τοῖς ἀνθρώποις.

ΦΩΝΗ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Τί γράφουν οἱ Πατέρες τῆς Μεγίστης Λαύρας περὶ τῶν Παλαιοημερολογιτῶν

A.

Οἱ ἐπίτροποι τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἱεραῶς Μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἐξέδωκεν ἐσχάτως διαφωτιστικώτατον φυλλάδιον περὶ τοῦ μνημοσύνου τοῦ κανονικοῦ κυριάρχου ἐπισκόπου—καὶ ἐν προκειμένῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου—τὸ ὁποῖον ἔπαυσαν οἱ ἐκ τῶν ἁγιορειτῶν μοναχῶν παλαιοημερολογῖται, οἱ αὐτοκληθέντες «ζηλωταί», φθάσαντες μέχρι τοῦ σημείου νὰ διακόψωσι πᾶσαν ἀδελφικὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς τοὺς μνημονεύοντας αὐτόν. Ἐν πρὸς ἐν διὰ τῆς μελέτης ταύτης ἀναιροῦνται τὰ ἐπιχειρήματα τῶν «ζηλωτῶν» καὶ μετὰ θαυμασίας πειστικότητος ἀποδεικνύεται ἡ πλάνη, τῆς ὁποίας ἐν τῇ ἀδιαφωτίστῳ εὐσεβείᾳ των ἔπεσαν θύματα οἱ σκίζοντες τοιοῦτοτρόπως τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ πιστεύουν ὅτι τάχα ὑπερασπίζονται τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς αὐτῆς Κανόνας. Ἡ μελέτη ἐγράφη ἀπὸ ἁγιορείτας πατέρας—ὡς ἐλέχθη ἤδη—καὶ ἀπευθύνεται πρὸς ἁγιορίτας ἐπίσης μοναχοῦς, θὰ ἔπρεπεν ὁμως καὶ εὐρύτερον νὰ καταστῇ γνωστὴ καὶ παρ' ἡμῖν, διότι δὲν ἔπαυσαν ἀκόμη νὰ ἐνεργοῦν οἱ σκανδαλίζοντες τὰς συνειδήσεις τῶν πιστῶν, πολλοὶ δὲ πίπτουσι θύματα ζήλου οὐ κατ' ἐπίγνωσιν καὶ παρὰ τὴν ἐνδόμυχον ἐπιθυμίαν των νὰ εἶναι πιστὰ τῆς Ἐκκλησίας τέκνα, γίνονται ἐν τῇ πράξει ἀποστάται καὶ ἀσεβοῦσι πρὸς θεμελιώδεις κανόνας τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ τῆς εὐσεβείας. Ἐν τοῖς ἐφεξῆς παρόχοις μίαν λεπτομερῆ πῶς ἀνάλυσιν τῆς ἐν λόγῳ ἁγιορειτικῆς μελέτης, τῆς ὁποίας δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν σαφήνειαν καὶ τὴν λογικότητα τῶν σκέψεων, ἀλλὰ καὶ τὴν χριστιανικότητα καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν τῶν συμπερασμάτων.

Εἰς τὴν σύνταξιν καὶ τὴν δημοσίευσιν τοῦ φυλλαδίου προέβησαν οἱ πατέρες τῆς Μεγίστης Λαύρας, ἀφ' οὗ—ὡς γράφουν—ἐπεισθήσαν ὅτι «αἱ μέχρι σήμερον ἐνέργειαι αὐτῆς (τῆς Μονῆς) εἰς οὐδὲν εἰρηνικὸν ἀποτέλεσμα κατέληξαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἢ κατάστασις τῆς διαιρέσεως ἐπὶ τὰ χεῖρα βαίνει». Τὸ πρῶτον δὲ ἐλάττωμα, τὸ ὁποῖον εὐρίσκει εἰς τοὺς λεγο-

μένους «ζηλωτάς», εἶναι ὅτι δὲν ἔλαβον σοβαρῶς ὑπ' ὄψει ὅτι ὑπάρχουν καὶ ζητήματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων χρειάζεται διαφωτισμὸς παρὰ τῶν ἀρμοδιωτέρων, διότι—ὅπως λέγει πῶς ὁ Ἱερός Χρυσόστομος—«κἂν μυριάκις εἴ σοφὸς καὶ τὰ δέοντα συνορῶν, ἀλλ' ἄνθρωπος εἴ καὶ χρεῖαν ἔχεις συμβούλου, ὁ Θεὸς γὰρ μόνος ἐστὶν ἀνευδεής». Καὶ τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον προέκυψεν ἀπὸ τὸ ἐλάττωμα αὐτό, ἡ διαίρεσις δ.λ.ν. τὴν ὁποίαν μετὰ πείσματος καὶ φανατισμοῦ ἐκαλλιέργησαν εἰς τὸν ἱερὸν ἐκείνον καὶ ἀγιώνυμον τόπον μοναχοὶ μὴ θέλοντες ν' ἀκούσωσι τῶν ἐμπειροτέρων τὰς γνώμας, εἶναι κακὸν τόσον μέγα ὥστε—κατὰ τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον πάλιν—«καὶ τὸ αἷμα αὐτῶν ἐὰν χύσωσιν ἐν μαρτυρίῳ δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐξαγοράσωσιν τὴν ποινὴν τοῦ μεγίστου τούτου ἐγκλήματος, ἐὰν δὲν σπεύσωσι πρότερον νὰ ἐπανορθώσωσι τὰ ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῶν κακῶς γενόμενα».

Εἰς τὴν ἔριν ταύτην καὶ τὴν ἀκαταστασίαν δὲν βλέπουν οἱ εὐσεβεῖς μοναχοὶ εἰ μὴ μίαν φανεράν ἐφευρέσιν τοῦ ἐχθροῦ τῆς σωτηρίας, ὁ ὁποῖος μὲ ἰδιαίτερον φροντίδα ἔχει καταρτίσει «τὸ πρόγραμμα του», εἰς τρόπον ὥστε, μετὰ τὴν εὐσεβείαν ὡς πρόφασιν, «νὰ ἐπιφέρῃ φαραγὴν καὶ σάλον». Τὸ ἴδιον ἀκριβῶς συνέβαινε καὶ μετὰ ὅλα τὰ σχίσματα καὶ τὰς αἰρέσεις τοῦ παρελθόντος, σήμερον δὲ οἱ ἀπαίδευτοι κυρίως διὰ «φανατισμοῦ ἐμπαθοῦς καὶ ζήλου τινὸς ἀκαίρου», χωρὶς νὰ το ἀντιλαμβάνονται, συμμαχοῦν μετὰ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας καὶ «ὑπερφρονήσαντες περὶ ἑαυτῶν καὶ ἐκζητοῦντες διὰ πάντος μέσου νὰ ἐπιβάλωσι τοὺς ἰσχυρισμούς των ἀντιμάχονται καὶ φιλονικοῦσι πρὸς πάντα, ὅστις ἤθελε τολμήσει νὰ τοὺς ἐπιφέρῃ παρατήρησιν τινά». Πράγματι, «οὐδέποτε θελήσαντες νὰ ζητήσωσιν ἔστω καὶ ἀπλὴν γνώμην εἰδικωτέρων», ἐκαλλιέργησαν μετὰ τῶν μίαν τοιαύτην ἀντίληψιν καὶ τὰς συνειδήσεις των «ᾠκοδόμησαν» ἐπὶ τοιούτων βάσεων, ὥστε νὰ καθίσταται σχεδὸν ἀδύνατος ἡ πρὸς αὐτοὺς συζήτησις, διότι ἐπισωρεύουσι «παντὸς εἶδους ἱεροὺς κανόνας καὶ δητὰ ἐκ τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ τῶν Ἁγίων», τὰ ὁποῖα «οὐδεμίαν ἀπολύτως σχέσιν» ἔχουν πρὸς τὸ ἡμερολογιακὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον τοιοῦτοτρόπως ἀνήγαγον εἰς ζήτημα τσαούτης σπουδαιότητος, ὥστε «ἐν πλήρει φανατισμῷ νὰ φθάνωσι μέχρις ἀπανθρωπίας» ἀποφεύγοντες τοὺς ἀντίθετα φρονοῦντας ἀδελφούς των, χωρὶς «οὐδὲ τὸν ἀπλοῦν αὐτῶν χαιρετισμὸν καὶ τὴν κοινὴν κατὰ τύπους μετάνοιαν νὰ βάζωσι» καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς «ἀνωτέρους των», ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν τὸ ἴδιον φρόνημα μετὰ αὐτούς.

Ἰσχυρίζονται μάλιστα «ὅτι τοὺς τύπτει ἡ συνείδη-

σις» και είναι βέβαιον, πράγματι, ότι «συμβαίνει να τους τύπη ή συνείδησις δι' ἐν ὀρθὸν φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον οὗτοι ὡς σφραλερὸν ἐξέλαβον», ἐν ᾧ, τοῦναντίον, δὲν αἰσθάνονται κανένα ἔλεγχον συνειδήσεως ἐὰν ὑποπέσουν εἰς σφάλμα τι πραγματικὸν «ἐναντίον τοῦ φρονήματος τῆς Ἐκκλησίας». Καὶ μήπως δὲν ὑπῆρξαν καὶ αἰρετικοὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ὑπέστησαν καὶ μαρτυρία ἀκόμη διὰ τὴν ἀπαρνηθῶσι τὴν κακοδοξίαν των, τὴν ὁποῖαν ἐπίστευον «ὡς ὀρθόδοξον φρόνημα»; Ἐὰν θ' ἀφήσωμεν ζητήματα τοιαῦτα νὰ κανονίζονται ἀπὸ τοῦ καθενὸς τὴν συνείδησιν, θὰ ἔπρεπε λοιπὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ αἰρετικοὶ εἶχον δίκαιον, διότι ἡ συνείδησις των ἐπέβαλλεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐμμονὴν εἰς τὴν κακοδοξίαν; Ἡ θὰ πιστεύσωμεν εἰς τὴν βλασφημίαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶναι Θεός, ἐπειδὴ ἡ συνείδησις τοῦ ἑβραίου ἢ τοῦ μουσουλμάνου δὲν ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸν νὰ παραδεχθῆ τὴν θεότητά Του; «Ἐν τῷ ζητήματι τῆς πίστεως εἰς ὅ,τι φρόνημα οἰκοδομήσῃ τις τὴν συνείδησίν του ἐκείνο αὕτη καὶ ἀκολουθεῖ διὰ τῆς τύψεως ἢ μή». Ἀκριβῶς δὲ καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχει ἡ Ἐκκλησία, διὰ νὰ λύη τὰ ζητήματα καὶ νὰ ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἀμφιβολίας καὶ νὰ μὴ παρασύρῳνται οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τὰς ἰδέας, οὔτε ἀπὸ τὴν ἀτομικὴν των ἀπλῶς γνώμην. Ἀλλὰ οἱ ἀπειθοῦντες κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, οἱ μὴ ὑπολογίζοντες τὴν γνώμην τῆς, ὑποπίπτουν εἰς τὸ βαρὺ ἁμάρτημα τῆς μεγίστης κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος βλασφημίας, διότι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καθοδηγεῖ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐγγύθως τοῦ ἀλαθῆτος τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἀποτελεῖται—οἰοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι οὗτοι—ἀλλὰ τὸ ἀλάθητον ἀποδίδεται εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῆς «εἰς μόνον τὸν ἀναμάρτητον Σωτῆρα τὸν ἀναγκαίως ὡς ἰδρυτὴν ἔνοικοῦντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ». Ἀμαρτάνουσι δὲ ὄντως οἱ «ζηλωταὶ» διότι «θεωροῦσι τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ναυαγήσαντα»!

Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν γνώμην ταύτην οἱ «ζηλωταὶ» κατήνησαν καὶ εἰς τὴν ὄλην συμπεριφορὰν των ὡδὴ γήθησαν ἐξ ἀγνοίας τῆς ἀληθινῆς ἐννοίας καὶ τῆς φύσεως τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ διαφωτισθῶσι πρώτιστα πάντων ἐπὶ τῆς βασικῆς των ταύτης πλάνης, ἡ ὁποία τοὺς ἔκαμε νὰ μὴ λάβωσιν ὑπ' ὄψει τὸ τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου: «Μὴ τοίνυν ἡμέρας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτοὺς παρατηρῶμεν, ἀλλὰ πανταχοῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ μετὰ ἀκριβείας ἐπάμεθα, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εἰρήνην προτιμῶντες ἀπάντων».

Περὶ Ἐκκλησίας.

Πρὸς σύστασιν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀπαραίτητος

ἡ κοινὴ ὀρθόδοξος πίστις καὶ ἡ ὑπαρξίς τῶν ποιμένων, τῶν ἐπισκόπων, «ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ Ἐκκλησία» κατὰ τὴν ὀρθόδοξον ἄποψιν, ἣν ἐκφράζων ἐν τῇ «ὁμολογίᾳ» τοῦ ὁ Πατριάρχης Λοσιθέος, λέγει ὅτι «τὸ τοῦ ἐπισκόπου ἀξίωμα οὕτως ἐστὶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναγκαῖον, ὥστε χωρὶς αὐτοῦ, μὴ δύνασθαι μήτε Ἐκκλησίαν *μήτε* *χριστιανόν* τινα εἶναι ἢ λέγεσθαι, καὶ προσθέτει: οὕτω δὲ αὐτοῦ (τοῦ ἐπισκόπου) τὸ ἀναγκαῖον ἐννοοῦμεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἐν τῷ ἄνθρωπῳ τὴν ἀναπνοὴν καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τὸν ἥλιον». κατὰ δὲ τὴν «ὁμολογίαν» Μητροφάνους τοῦ Κριτοπούλου, «εἰς τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν πιστεύοντες, πιστεύομεν ὡς ἀληθεύουσιν κατὰ πάντα, ἅτε ὑπὸ Θεοῦ ἀγομένην καὶ φερομένην καὶ τῆς εὐθείας παρατραπῆναι μὴ δυναμένην», καί, κατὰ τὴν ἐν ΚΠόλει Σύνοδον τοῦ 1672, ἡ Ἐκκλησία εἶναι «ἀνεπισφαλῆς, οἷα ποδηγούμενη ὑπὸ τῆς ἰδίας Κεφαλῆς, ἣτις ἐστὶν ὁ Χριστός, ἡ αὐτοαλήθεια, καὶ διδασκόμενη ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας» καὶ ἄρα «ἀδύνατον σφάλλῃσθαι διὸ καὶ στύλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας τῷ Ἀποστόλῳ κατονομάσται».

Ἡ κατὰ τὴν ἐκδοχὴν ταύτην ἀληθὴς καὶ ἀλάθητος Ἐκκλησία, «τῆς ὁποίας τέκνα εἴμεθα πάντες οἱ ὀρθόδοξοι», εἶναι ἡ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν τεσσάρων ἀρχαίων Πατριαρχείων καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τῶν ὀρθοδόξων λαῶν. Τινὰ ὅμως τούτων τῶν ἐπὶ μέρους τμημάτων τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου ἁγίας Ὄρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἰσήγαγον—λέγουσιν οἱ «ζηλωταὶ»—ἀντικανονικῶς τὴν ἡμερολογιακὴν μεταρρυθμίσιν καὶ αὐτομάτως ἔνεκα τούτου ἐξέπεσαν καὶ κατέστησαν σχισματικὰ ἀποχωρισθέντα ἀπὸ τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας περιεφρόνησαν τὰς θεσμούςς.

Ἀλλὰ—καὶ ἂν ὑποτεθῆ ὅτι παρεβήσαν ὄντως θέσμια τῆς ὀρθοδοξίας αἱ ἐπὶ μέρους τοπικαὶ Ἐκκλησίαι, ὅσαι εἰσήγαγον τὴν διόρθωσιν τοῦ ἡμερολογίου, εἶναι ἄρα γε ἀληθὲς ὅτι τὸ σχίσμα ἐπέρχεται κατὰ τρόπον τοιοῦτον αὐτομάτως, εὐθὺς ὡς συντελεσθῆ ἡ παραβάσις, καὶ ἔχουν δίκαιον οἱ «ζηλωταὶ» ἰσχυριζόμενοι ὅτι «αἱ Νεοημερολογικαὶ Ἐκκλησίαι εἰσὶν ἐνεργεῖα Σχισματικαί, ἣτοι δὲν ἐκτελοῦνται τὰ Μυστήρια αὐτῶν»; Ἀπὸ ἀγνοίας τῶν πραγματικῶν τῆς Ἐκκλησίας θεσμῶν δύναται, βεβαίως, νὰ προσέλθῃ μία τοιαύτη ἀντίληψις—ἀντιλέγουσιν οἱ πατέρες τῆς Μ. Λαύρας—ἐνῶ τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι «Ἐκκλησία τις καθίσταται καὶ λέγεται ὅτι εἶναι ἐνεργεῖα Σχισματικῆ, ἣτοι δὲν ἐκτελοῦνται τὰ Μυστήρια αὐτῆς, ὅταν ἀποκηρυχθῆ ὡς τοιαύτη ὑπὸ Συνοδικοῦ δικαστηρίου» ἀπαρτιζομένου ἐκ κανονικῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἄλλων ἐπὶ μέρους ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Διότι ἡ ἔξου-

σία τοῦ «δεσμῆν καὶ λύειν» εἶναι «προνόμιον μόνης τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὲν παρέχεται, ὡς παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Ζηλωταῖς δοξάζεται, εἰς τὸν τυχόντα» ὥστε νὰ ἔχη ὁ κάθε πιστὸς τὸ «δικαίωμα» νὰ ἐκφέρῃ ἀποψεις ἰδικὰς τοῦ ἐναντίου τοῦ α ἢ τοῦ β» καὶ νὰ κατηγορῇ τὸν μὲν ὡς σχισματικόν, τὸν δὲ ὡς αἰρετικόν, κατὰ τὴν ἰδίαν κρίσιν καὶ βούλησιν. Ἀλλοίμονον δὲ ἂν τὰ πράγματα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶχον θυμισθῆναι κατὰ τρόπον τοιοῦτον καὶ ἐξηρτάτο ἢ καταδικη ὠρισμένων πιστῶν ἢ ποιμένων ἢ καὶ τμημάτων ὀλοκλήρων τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τὴν πολλὴν ἢ ὀλίγην γνώσιν καὶ ἀπὸ τὴν καλὴν διάθεσιν τοῦ οἰουδῆποτε πιστοῦ! Θὰ ὑπῆρχε τότε «διηνεκῆς σύγχυσις καὶ ἀκατάπαντος σάλος», διότι πάντοτε θὰ ὑπῆρχον ζητήματα «ὡς ἐκ τῆς ἀδιακρισίας καὶ μὴ εἰδικότητος τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας» καὶ—ἐπὶ πλέον—θὰ ἠδύνατο πᾶς ἐπίβουλος τῆς Ἐκκλησίας ἐχθρὸς «νὰ παρεισδύσῃ ἐν αὐτῇ ὑπὸ δορὰν προσβάτου καὶ ὅλως ἐπιτηδεῖως διὰ τῶν διαιρέσεων καὶ σχισμάτων, ἅτινα ἠθέλεν ἐπιφέρει», θὰ ἦτο εἰς θέσιν εἰς πᾶσαν οἰανδῆποτε στιγμὴν καὶ ἐπὶ οἰαδῆποτε προφάσει νὰ προκαλέσῃ «τὸν διαμελισμὸν αὐτῆς»!.. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τοῦτο ἐτονίζετο πάντοτε ὑπὸ τῶν σοφῶν καὶ γνησίων διδασκάλων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὅτι ἀναρχία τοιαύτη οὐδεμίαν θὰ εἶχε σχέσιν πρὸς τὴν κανονικὴν τάξιν καὶ πρὸς τὸ γνήσιον ὀρθόδοξον πνεῦμα. «Ἄλλ' οὐδὲ εἰς ἕκαστος τῶν χριστιανῶν —εἰπέ τις ἐξ αὐτῶν—ἰδίῳ πνεύματι χρώμενος δικαστὴς ἂν εἴη ἐπὶ ἐκκλησιαστικῇ ὑποθέσει ἢ δόγματι· κατὰ νοῦν γὰρ ἂν ἕκαστος παρελκύσει τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τοσαῦτα ἂν ἔδει θρησκείας εἶναι ὅσαι αἱ ἐκ τῆς πολυκεφάλου ἰοβόλου ὕδρας τοῦ διαβόλου ἐκθορεῖσαι πάλαι αἰρέσεις...».

Ἄλλὰ μήπως αἱ ἀκολουθοῦσαι τὸ νέον ἡμερολόγιον Ἐκκλησία καταδικάσθησαν, ἔστω, ὡς «Σχισματικαὶ» ὑπὸ τῶν διαφωνουσῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι—κατὰ τοὺς «Ζηλωτὰς»—κατέχουσι μόναι τὴν ἀλήθειαν; Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ὅχι μόνον τοῦτο δὲν συνέβη, ὅχι μόνον οὐδεμία εἰς βάρος τῶν ἀκολουθουσῶν τὸ νέον ἡμερολόγιον Ἐκκλησιῶν ὑπάρχει οἰασδῆποτε μορφῆς καταδικαστικῆς ἀπόφασις, ἀλλὰ καὶ ὅλως διόλου ἀντιθέτως, ἐξακολουθοῦσι νὰ εἶναι πάντοτε ἠνωμένα αἱ ἀκολουθοῦσαι εἰσέτι τὸ παλαιὸν μετὰ τῶν ἀκολουθουσῶν τὸ νέον ἡμερολόγιον Ἐκκλησιῶν «καὶ ἐπομένως νὰ ἀποτελῶσι μετ' αὐτῶν τὴν *Μίαν Ἀγίαν Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν*». Ὅτι δὲ τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχει εἶναι φανερόν, πρὸ πάντων, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης—καίτοι ἀκολουθεῖ τὸ νέον ἡμερολόγιον—ἀναγνωρίζε-

ται καὶ μνημονεύεται ὡς τοιοῦτος ὑπὸ πασῶν τῶν ἐπὶ μέρους ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἴτε ἠκολούθησαν αὐταὶ τὴν ἡμερολογιακὴν μεταρρυθμίσιν, εἴτε ὄχι· ἀλλὰ καὶ μόλις πρὸ ὀλίγου χρόνου εἰς αὐτὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος ἐπεκοινωνήσαν πρὸς ἀλλήλους καὶ συνελειτούργησαν οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν «ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν», κατὰ τὴν Προκαταρκτικὴν διὰ τὴν Προσύνοδον Διάσκεψιν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἡ κατάστασις δὲ εἶναι αὕτη καὶ πᾶσαι δ.λ.ν αἱ τηροῦσαι εἰσέτι τὸ παλαιὸν Ἐκκλησία διακρίνεται ἐν γενικῇ ὁμοφωνίᾳ εἰς στενὰς σχέσεις μετὰ τῶν ἀποδεξαμένων τὴν διόρθωσιν τοῦ ἡμερολογίου, διότι ἡ ἐνότης αὕτη τῆς ὅλης Ἐκκλησίας «εἶναι σύμφωνος μετὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ», καὶ διότι, ὅσον καὶ ἂν ἡ ἡμερολογιακὴ διαφορὰ δύναται νὰ προκαλῆ ἐκατέρωθεν συζήτησιν τινα—καίτοι ἐν προκειμένῳ οὐδεμίαν τοιαύτην συζήτησιν μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ὑπάρχει—ἐλήφθη σοβαρῶς ὑπ' ὄψει τῆς παλαιότητος τῆς Ἐκκλησίας ἀρχῆς, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὀφείλομεν *ἐνθα μὴ Θεὸς ἢ πίστις τὸ κινδυνεύομενον, νεύειν αἰεὶ πρὸς τὸ εἰρηνικὸν καὶ φιλάδελφον*».

(Συνεχίζεται)

ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΚΙΑΘΟΥ

Ἡ νῆσος Σκιάθος, νῆσος ἐκ τῶν κατ' ἐξοχὴν θρησκευουσῶν Ἑλληνικῶν νήσων, ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἀριθμὸν τινα ἱερῶν Μονῶν, αἵτινες ἐγείρονται ἐπὶ τῶν ὠραιότερων ἀναμφισβητήτως τοποθεσιῶν αὐτῆς.

Ὡς δὲ πᾶσα γωνία τῆς νήσου ἔχει ὑμνηθῆ ἀπὸ τοὺς δύο ἀριστοτέχνους Ζωγράφους τοῦ λόγου, τοὺς Σκιαθίους διηγηματογράφους Ἀλέξ. Παπαδιαμάντην καὶ Ἀλέξ. Μωραϊτίδη, οὕτω καὶ αἱ Μοναὶ τῆς Σκιάθου ἔχουν ὑμνηθῆ παρ' αὐτῶν. Διὰ τοῦτο δὲ κατὰ τὴν ἐξέτασιν μιᾶς ἐκάστης διακοικιλλίων τὰ τῆς περιγραφῆς θὰ παραθέσω καὶ σχετικὰς περιγραφὰς ἐκ τῶν ἔργων τῶν δύο τούτων μεγάλων λογογράφων.

Τὰς Μονὰς τῆς Σκιάθου διακρίνομεν εἰς διασωζομένας καὶ ἐξαφανισθείσας. Ἐκ τῶν διασωζομένων Μονῶν μία μόνη εὕρισκεται σήμερον ἐν ἐνεργείᾳ, ἡ Μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς ὁποίας διεξοδικώτερον καὶ θ' ἀσχοληθῶμεν.

Ι Διασωζόμεναι Μοναί.

1) Μοναὶ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου.

Κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου «ἐκεῖ ἀσπρίζει ἀκόμη τὸ παλαιὸν τῆς Παναγίας προκύπτει μέσα ἀπὸ τὴν ὠραίαν θαλασσίαν ἀγκάλην τοῦ Ἀσέληνου. ἕπου βασιλεύει γλυκὰ, σιγὰ ὁ ἥλιος, ὡς νὰ κρύπτῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ χρυσὰ καὶ στίλβοντα στολίδια του μέσα εἰς τὸν θησαυρὸν του»¹.

1. Α. Παπαδιαμάντη, Ὁ Νεκρὸς Ταξιδιώτης.

Ὁ ναός ὀνομαζόμενος καὶ ἄλλως «Παναγία ἢ Εἰκονίστρια», ἀποτελεῖ τὸ προσφιλέστερον τῶν ναυδρίων εἰς τοὺς Σκιαθίους, διότι ἐνταῦθα ἐφυλάσσετο ἄλλοτε ἢ εἰκὼν τῆς Παναγίας τῆς Εἰκονιστρίας τῆς πολιούχου τῆς νήσου. Ἰδρῦθη κατὰ τὰ μέσα τοῦ 17. αἰῶνος ὑπὸ τοῦ ἱερομ. Συμεὼν τοῦ Σκιαθίου καὶ ἀπετέλεσε Μονήν. Ὀλίγον βραδύτερον, τῇ 1726, ἀνεκαινίσθη κατὰ ρωζομένην ἐπιγραφὴν ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου Δαμασκηνοῦ καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ, ὁπότε καὶ ἠδρύνθη κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῆς ἀντιβασιλείας διελύθη.

Τὴν Μονὴν ἀνασυνέστησε καὶ ἐπεσκεύασε τῇ 1848 ὁ γνωστός λόγιος ἱερομ. Διονύσιος ὁ ἐπικαλούμενος Λογιώτατος, υἱὸς τοῦ διασήμου Σκιαθίου λογογράφου καὶ ποιητοῦ Ἐπιφανίου Δημητριάδου², ἐν συναφείᾳ μετὰ τῆς Μονῆς τοῦ Γενεθλίου τοῦ Προδρόμου, τὴν ὁποίαν διαλελυμένην οὖσαν καὶ αὐτὴν διεσκεύασεν εἰς γυναικείαν Μονήν. Ὁ Διονύσιος προσέθεσεν ἀκόμη διώροφον πτέρυγα λαμπρῶν κελλίων πρὸς δύσιν καὶ ἄλλην τριώροφον καὶ ὑψηλὴν πρὸς μεσημβρίαν, ὡς καὶ μαρμαρίνην κοινὴν Τράπεζαν, μὲ σκαλιστὴν καὶ ὀλόχρυσον εἴσοδον, τῶν εἰκοθεσίων μετακληθέντων ἐκ

1. Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ ἱερομ. Συμεὼν μονάζων εἰς τὰ μέρη ταῦτα εἶρε, κατόπιν θείας ἀποκαλύψεως, τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου κρεμασμένην ἀπὸ πεύκης καὶ περιεστυπτομένην ὑπὸ θείου φωτός καὶ ἔκτισε κατόπιν τῆ συνδρομῆ τῶν κατοίκων τῆς μεσαιων. πόλεως Σκιαθοῦ τὸν ναόν, εἰς τὸν ὅποιον ἐναπέθεσε καὶ τὴν εὐρεθείσαν εἰκόνα. Ὀνομάσθη δὲ ὁ ναός Παναγία ἢ Εἰκονίστρια κατ' ἄλλους μὲν ἐπειδὴ ἀρχικῶς ἡ εἰκὼν ἐκλήθη Κουνίστρια ἢ Εἰκονίστρια, ὡς εὐρεθείσα κρεμασμένη ἀπὸ δένδρου καὶ δὴθεν λικνιζομένη ἢ ἐκ παραφθορᾶς τῆς λέξεως Κλονίστρια, ὡς ἐκλήθη ἢ εἰκὼν, ἐπειδὴ τὸ δένδρον καὶ ὁ πέριξ τόπος πρὶν ἢ εὐρεθῆ αὕτη ἐκλονίζετο κατ' ἄλλους δὲ, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, ἐπειδὴ ἡ τοποθεσία ἔνθα ἀνευρέθη ἢ εἰκὼν ὀνομάζεται Κουνίστριας. Κατὰ δὲ τὴν γνώμη Ἐπιφανίου Δημητριάδου ὀνομάσθη ἀρχικῶς ἢ εἰκὼν εἰκὼν Ἀστρία, λόγῳ τοῦ ἑξαστράπτοντος φωτός τὸ ὅποιον περιεκύκλου αὐτὴν, καὶ ἐκ παραφθορᾶς Εἰκονίστρια ἢ ἐκλήθη οὕτω εἰκὼν ἑλθοῦσα εἰς τὴν νήσον ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ, ὅπου εὐρίσκειτο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν εἰκονομάχων (πρὸς Ἱστορίαν τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας Μονῆς τῆς Εἰκονιστρίας συντεθεισα ὑπὸ Ἐπιφανίου Δημητριάδου ἔκδοσις δ', ἐπιμελεῖα Α. Μωραΐτιδου. Ἱθῆναι 1926).

2. Τοῦ Ἐπιφανίου Δημητριάδου ἔργα ἐξέδωκαν: ὁ καθ. Σ. Δάμπρος τὴν ἑμμετρον Αὐτοβιογραφίαν του καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου Σκιαθοῦ ἐν «Ν. Ἑλληνομνημόνων» τόμ. Π'. σ. 419 ἐξ. ὁ Ἀλ. Παπαδιαμάντης τὸ ἱστορικὸν τῆς εἰκόνης τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκονιστρίας καὶ ὁ Ἀλ. Μωραΐτιδης ἐπίσης τὸ ἱστορικὸν τῆς Εἰκονιστρίας καὶ τὴν Παγκόσμιον πανήγυριν, μακρὸν περιγραφικὸν ἔπος, ἐν περιόδ. «Παρνασσός» № 1884. Πλεῖστα δ' ἀνέκδοτα, ποιητικὰ ἰδίως, εὐρίσκονται εἰς χεῖρας τοῦ κ. Θωμᾶ Ἐπιφαναίου, Σκιαθίου ἐφοπιστοῦ, ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἐπιφανίου καταγομένου. Βιογραφικὰ δὲ περὶ αὐτοῦ ἄγραφαν: ὁ καθ. Σ. Δάμπρος ἐν εἰσαγωγῇ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντων ἔργων ὁ καθ. Τρ. Εὐαγγελίδης ἐν «Ἡ νήσος Σκιαθός καὶ αἱ περὶ αὐτὴν νησίδες» σ. 138 ἐξ. καὶ ὁ Ἀλ. Μωραΐτιδης ἐν «Μετὰ τοῦ βορηᾶ τὰ κύματα» σειρ. Δ'. σ. 126 καὶ 137.

τῆς Κωνσταντινουπόλεως¹. Ἀλλὰ συντόμως τούτου ἐκδιωχθέντος³, ἐπειδὴ κατηγορήθη ὅτι εἰργάζετο κατὰ τοῦ βασιλέως Ὀθωνος ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Παπουλάκη, ἢ Μονῆ ἤρχισε νὰ ἐκπίπτει καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν διελύθη⁴. Ἀπὸ τινων δ' ἑστῶν παρεργήθη, τῷ ἀρχιμ. Θεοφίλῳ Μπουτσιπούλῳ καὶ διατηρεῖται ἐν καλῇ ἔπῳς δὴποτε καταστάσει.

Ἐκ τῶν πολλῶν ἡγουμένων τῆς Μονῆς τῆς Εἰκονιστρίας σπουδαιότεροι εἶνε οἱ κάτωθι: ὁ Συμεὼν ὁ καὶ ἱδρυτὴς τῆς Μονῆς ὁ Δαμασκηνὸς διάδοχος τοῦ προηγουμένου ἐκ Δρακείας τοῦ Πηλίου καταγόμενος. Οὗτος εἶνε ὁ ἀνακαινίσας τὴν Μονήν, κτήμα δ' αὐτοῦ ἦτο τὸ σήμερον ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ Σκιαθοῦ σωζόμενον ἀρχαῖον Εὐαγγέλιον μετ' ἀργυρᾶς σταχῶσεως ὁ Ἰάκωβος, τῇ συνδρομῇ τοῦ ἑποίου ἀνεκαινίσθη ὁ νάρθηξ τοῦ ναοῦ ὁ Ἰωσήφ ὁ Σκιαθίος, ἐξ ἐγκρίτου παλαιᾶς οἰκογενείας καταγόμενος. Τοῦτον κατεδασάνισεν ὁ Τσάμης Καρατάσος, ὅτε τῇ 1826 κατέλαβε διὰ προδοσίας τὸ Κάστρον τῆς Σκιαθοῦ καὶ ὁ Διονύσιος ὁ Λογιώτατος, ὁ τελευταῖος ἡγούμενος, περὶ τοῦ ὁποίου ἐκτενέστατον ἄρθρον ἔγραψεν ὁ Ἀλ. Μωραΐτιδης⁴.

Ὁ ναός τῆς Μονῆς, διαστάσεως 13,20μ. ἐπὶ 5,70μ. εἶνε ρυθμῶς μονοκλίτου βασιλικῆς μετὰ τρούλλου, φέρει δὲ καὶ νάρθηκα διώροφον ἀνακαινισθέντα τὸ πρῶτον τῇ 1798 ὑπὸ τοῦ ἱερομ. Ἰακώβου καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ ὡς ἐπιγραφὴ τις σχετικὴ ἀναγράφει. Τοῦτου δ' ὁ ἄνω ὄροφος χρησιμεύεται ὡς κελλίον, διότι τὰ λαμπρὰ κελλία τοῦ Γέροντος Διονυσίου σή-

1. Α. Μωραΐτιδου Μετὰ τοῦ βορηᾶ τὰ κύματα» σειρ. Δ'. σ. 133.

2. Ὁ Διονύσιος μετὰ τὴν ἐκδίωξίν του ἐκ τῆς Μονῆς τῆς Εἰκονιστρίας ἐπανῆλθε περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του καὶ πάλιν εἰς τὴν Σκιαθὸν καὶ ἤρχισε νὰ κτίξῃ ἔξω τῆς πόλεως κατὰ τὴν θέσιν Ἀγ-Λαῖα μέγα μοναστήριον σχεδιάζων νὰ μεταβάλῃ αὐτὸ εἰς θρησκευτικὸν παιδευτήριον, ὅμοιον μὲ τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐν Πάρῳ ἱδρῦθέν. Ἀλλὰ λόγῳ τοῦ ἐπισυμβάντος θανάτου αὐτοῦ ἡ οἰκοδομὴ ἔμεινεν ἀτελής «καὶ ὑφύεται ἐκεῖ ἀκόμη, ὡς στρατῶν ἔρημις μελαψὴ καὶ πένθιμος εἰς τὴν θροσόπνον ἐκείνην κορυφὴν τῆς νήσου».

3. Μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Μονῆς, ἢ εἰκὼν τῆς Εἰκονιστρίας περὶ τῆς ὁποίας ἵπάρχει πλουσία παράδοσις θαυμάτων, μετεφέρθη εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ὑπὸ τὴν ὁποίαν περιήλθε καὶ ἡ διαλυθεῖσα Μονή. Κατὰ τὸ 1875 ὅμως ἐπὶ ἡγουμένης Νικολάου Παπανικολάου τοῦ Σκιαθίου, ἢ εἰκὼν κατεδιδάσθη εἰς τὸν μητροπολ. ναόν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν Σκιαθοῦ, ἔνθα παραμένει καὶ μέχρι τῆς σήμερον. Ἀπαξ δὲ μόνον τοῦ ἔτους, τῇ 20ῃν Νοεμβρίου, μεταφέρεται μετὰ πομπῆς εἰς τὴν παλαιὰν κατοικίαν τῆς, τὴν Μονὴν τῆς Εἰκονιστρίας, ὁπόθεν τελεσθεῖσθαι ἐκεῖ παννυχίδος τὴν ἐπομένην ἐπιναφέρεται εἰς τὴν πόλιν, τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἀναμένοντος εἰς τὴν ἐξοδὸν τῆς πόλεως, ἵνα καὶ πάλιν μετὰ πομπῆς συνοδεύσῃ τὴν εἰκόνα εἰς τὸν ναόν. Τελευταίως δὲ καθιερώθη καὶ ἰδιαίτερα τοπικὴ εορτὴ «ἢ τῆς εὐρέσεως», τοῦ αἰοδίου Ἀλεξ. Μωραΐτιδου συνθέσαντος τὴν τε Ἀκολουθίαν καὶ τὸν Παρακλητικὸν Κανόνα.

4. Α. Μωραΐτιδου ἔνθ. ἀνωτ. σ. 118-46.

μερον εὑρίσκονται εἰς ἐρείπια. Ὁ κυρίως ναὸς στηρίζει τὸν τρούλλον του ἐπὶ τῶν παραστάδων τοῦ ναοῦ καὶ διασώζει ἐκ τῆς παλαιᾶς αἰγλης τους ὀλίγας τοιχογραφίας μὲ τὸν ἐπὶ τοῦ τρούλλου Παντοκράτορα. Ἐπίσης ἀξιόλογον εἶνε καὶ τὸ τέμπλον τοῦ ναοῦ. Ξυλόγλυπτον μὲ διαφόρους διακοσμῆσεις, ἐν σὺς ἐξέχει ἢ παράστασις τοῦ Ἰωνᾶ καὶ τοῦ κήτους.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΦΡΑΓΚΟΥΛΑΣ
Πτυχ. Θεολογίας

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ μόνη ἐλπὶς.

Ἡ τῆς τοῦ Κυρίου ἐπιφανείας ἀνάμνησις ἠνέωξε τὸν ἐπιαντὸν μὲ ἐφόδιον πολλῶν ἐλπίδων περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Τῆς τοιαύτης προοπτικῆς τὴν δικαίωσιν ἀποτελοῦσιν αἱ ἐπ' σχάτων σημειωθεῖσαι πολιτικο-οικονομικαὶ συνεννοήσεις καὶ οἱ συνδυασμοὶ μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τῶν τε ἄνω καὶ τῶν ἑγγὺς ἠπειρωτῶν, ὡς καὶ αἱ προσπάθειαι τῶν ἀποτελούντων τὴν χερσόνησον ἡμῶν ἐθνῶν. Ὡς εὐστόχως ἐτόνισεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντεβουρίας ἐν τῷ πρόσθεν ἀγγλικῶν λαῶν διαγγέλματι του, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰρήνη, εὐχαρίστησις καὶ ἰκανοποίησις ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης δὲν μάθῃ νὰ κατακτῆσθαι τὸν φόβον. Ὁ φόβος τοῦ πολέμου, ἡ ἀμοιβαία μεταξὺ τῶν γειτόνων καχυποψία, ὁ τρόμος περὶ τοῦ τί τέξεται ἢ ἐπιούσα, δὲν θὰ ἐξαλειφθῶσιν, ἐφ' ὅσον ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἀποκτῆ τὸν φόβον τὸν εὐγενῆ, τοῦ Θεοῦ τὸν φόβον, ἐν τῇ ἐνθυμῆσει, ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε μία Ζῶσα Πραγματικότης καὶ προσέχει τοὺς ἀνθρώπους. Ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ εὐγενεστεροῦ τούτου φόβου πᾶσα δοκιμασία, ἐξ ὅσων σήμερον πάσχει ἡ ἀνθρωπότης, θὰ ἐθεωρεῖτο ἀνύποιστος, ὡς βλασφημία κατὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ πλάσαντος πάντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ πάντας ἀγαπῶντος ἐξ ἴσου. Ὡστε ἐν τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ ἡ ἐλπὶς τοῦ κόσμου. Ἄλλη ἐλπὶς δὲν ὑπάρχει, οὔτε ὑπῆρξεν, οὔδὲ καὶ δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

Καὶ ἄλλη ὄψις.

Ἀυσάρεστα πορίσματα ἐρευνῆς ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς στάθμης τῶν μεταπολεμικῶν ἀνθρώπων ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς σχόλια ἐκφράζοντα δυσφορίαν διὰ τὴν παρατηρηθεῖσαν κατὰπτωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος. Σχολιάζων τὸ πρῶγμα ὁ Canon Alexander ἐν τῷ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου ἔτους λόγῳ του τῷ ἐκφωνηθέντι ἐν τῷ λονδινεῖῳ ναῷ τοῦ ἁγ. Παύλου, προσέειπε τὴν ἐνδιαφέρουσαν παρατήρησιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγῃ καὶ ἡ καλὴ τοῦ φαινομένου πλευρά, διότι ὑπάρχει ἴσως καὶ τι ἀγαθὸν εἰς τὸ βάθος του. Ἐἶνε δὲ τὸ ἀγαθὸν τούτο μία ἀμυδρὰ τὸ κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ὀλονὲν ἀξαναγομένη συναισθησις τοῦ μεγαλείου τῆς ἀξιώσεως τῆς θρησκείας ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Μὲ τὴν νέαν διόρασιν, τὴν ὅποιαν προσεπόρισεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡ τραγικὴ πείρα, οὗτοι ἤρχισαν νὰ βλέπουν ὅτι ἡ θρησκεία ἔχει πολὺ ὀλίγη ἀξίαν. ἐὰν δὲν εἶνε ἀπο-

λύτως εἰλικρινῆς, ἐὰν δὲν συντελῇ εἰς τὸ νὰ κάμνῃ τὸν ἀνθρωπον ὅλως διάφορον τοῦ θά ἦτο ἀνευ αὐτῆς. Ἐν τῇ μεταβολῇ ταύτῃ, ἐὰν ἦθελε συμβῆ πραγματικῶς, θὰ ὑπῆρχε κέρδος μᾶλλον ἢ ἀπώλεια, διότι νέος τόπος εἰλικρινείας θὰ ἠκούετο ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Διότι εἶναι σπουδαιότερον νὰ ἦρε τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας ὑψηλόν, γνήσιον καὶ ἄριτον, παρὰ νὰ υποβιβάζεται εἰς ἀπλήν προσευχὴν μελῶν πολλῶν μὲν τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τῶν ἡμι-μελῶν, ἀτελῶν δῆλον ὅτι χριστιανῶν.

Ἐπεῖγον ζήτημα.

Ὑπάρχει λοιπὸν ἐνταῦθα—καθ' ἃ ἀναγράφεται ἐν τῷ τύπῳ—εἰδικὴ ὁργάνωσις χρησιμοποιοῦσα φορητὰ πρᾶτήρια ἀνθρώκινου φιλολογίας σταθμεύοντα κατὰ προτίμησιν εἰς τὰς εἰσόδους τῶν ἐκπαιδευτηρίων καὶ διαθέτονα τὸ ἐμπόρευσμά των ἀντι ἐδτελοῦς τιμῆς εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητρίδας. Ἐπὶ πλέον διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ πληροφροῦμεθα ὅτι τὰ βιβλία τῆς ἐν λόγῳ φιλολογίας κυκλοφοροῦν ἐν ἀπολύτῳ ἐλευθερίᾳ καὶ ὑπὸ τὴν ἀνοχήν, ἂν ὅχι τὴν ὑποστήριξιν, τοῦ κράτους. Κατ' ἀκολουθίαν—συνμπεραίνει ἡ πληροφροιοδότης ἐφημερίς—οὐδεμία φωνὴ δημοσία εἶνε ἰκανὴ πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ, ὅπερ ἀποτελεῖ πραγματικὸν δημόσιον κίνδυνον διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ὑγείαν τῆς νέας γενεᾶς. Τὸ πρῶγμα εἶνε, ὁμολογουμένως, ἐκκλησιαστικόν, διότι οὐδαμοῦ ἀναφαίνονται οἱ ἀρμόδιοι πρὸς προφύλαξιν τῶν νέων ἀπὸ τῶν κινουμένων αὐτῶν ἐστυῶν μολύνσεως. Δὲν θὰ ἦτο ἄρα ἡ δυνατόν νὰ εὗρουν τὸν τρόπον νὰ προσβῶν εἰς τὴν ἀμειλικτον συστηματικὴν δίωξιν τῆς ἠθικῆς ταύτης πανώλους οἱ ὀργανωμένοι χριστιανικοὶ Ὅμιλοι καὶ Ὅργανώσεις τῶν Νέων καὶ Νεανίδων ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Συλλόγου Γονέων; Τὸ ζήτημα εἶνε ἐκ τῶν οὐσιωδευστάτων καὶ ἐπειγόντων.

*

Τῇ πρωτοβουλίᾳ σωματείου προεδρευομένου ὑπὸ τοῦ σεβ. ἐπισκόπου τοῦ Λονδίνου ἐγένετο ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου ἐπίδειξις κινηματογραφικῆς ταινίας θρησκευτικοῦ θέματος. Ἐλπίζεται ὅτι τοιαῦτα ταινία, ὀλιγοσταὶ πρὸς τὸ παρὸν, σὺν τῷ χρόνῳ θὰ πολλαπλασιασθῶσιν, ἐὰν ἐπακολουθῆσθαι, ὡς ἐλπίζεται, ζήτησις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κοινου. Ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Willesden, κατὰ τὴν κινηματογραφικὴν ταύτην ἐπίδειξιν ὁμίλησε περὶ τῆς σημασίας τοῦ κινηματογράφου, ὃν ἐχαρακτήρισεν ὡς «παγκόσμιον γλῶσσαν», ἐπεὶπε δὲ ὅτι εἶνε καθήκον τῆς Ἐκκλησίας νὰ χρησιμοποίησθαι τὸ τόσο ἰσχυρὸν τοῦτο μέσον πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ. Προηγέθη καὶ ἐπίδειξις καὶ ἄλλης ταινίας φερουσίσης τὸν τίτλον «Αἱ παραβολαὶ τοῦ Ἰησοῦ», προβληθησομένης εἰς ἀντικατάστασιν κηρύγματος ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

*

Ὁ κ. Friedrich Sieburg, τοῦ ὁποίου τὸ βιβλίον «Εἶνε ὁ Θεὸς γάλλος;» ἀνεγνώσθη καὶ συνεζητήθη πρὸ ἔτους εὐρύτατα, ἐδημοσίευσε καὶ δεύτερον ἐπ' ἐσχάτων ἐνδιαφέρον ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον «Γερμανία, ἡ πατρίς μου», ἐν τῷ ὁποίῳ μετὰ πολλῆς—ὡς κρίνεται—δεξιότητος ἀναπτύσσει τὴν φιλοσοφίαν τοῦ νέου ἐθνικισμοῦ. Τὸ βιβλίον μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν ἀγγλικήν. Ὁ συγγραφεὺς, τέως δεινὸς ἐπικριτὴς τῶν Νατσὶ, μετεμορφώθη αἰφνης εἰς ἐνθερμον ἀπολογητὴν των.

*

Ὁ πρίγκηψ τῆς Σαξωνίας Max ἐδημοσίευσε ἐν τῇ βενεδικτινῇ ἐπιθεωρήσει «Pax» ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «The importance of byzantine studies» (ἡ σπουδαιότης τῶν βυ-

τικοῦ συμβουλίου ὁ μητροπολίτης, ἢ, ἂν μετὰσχῃ, (ὡς ἐν Ἀλεξανδρουπόλει καὶ Πύργῳ) ἀποτελεῖ ἀπλοῦν μέλος, ἀποξενουμένου οὕτω τοῦ μητροπολίτου τῆς ἀμέσου καὶ ἐνεργοῦ δράσεως εἰς τὴν φιλανθρωπικὴν κίνησιν, φρονούντος δὲ ὅτι δέον τὰ κατὰ τόπους ἰδρυθησόμενα παραρτήματα νὰ ἰδρύνωνται τῇ προτάσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ἵνα μὴ παραβλάπτονται τὰ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ μητροπολίτου τελούντα Φιλοπτώχα Ταμεῖα, παρεκάλεσε τὴν Κυβέρνησιν ὅπως εὐαρεστουμένη μεριμνήσῃ περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθροῦ 10 τοῦ διαληφθέντος νόμου 5254, καὶ ὅπως, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ μητροπολίτης, ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων καὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ μὴ μετέχῃ τῆς φιλανθρωπικῆς κινήσεως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, τετὴ διάταξις, καθ' ἣν οὐ μόνον ἀπλῶς θὰ μετέχῃ τοῦ συμβουλίου τῶν παραρτημάτων τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀλλὰ καὶ θὰ εἶναι ὁ τακτικὸς πρόεδρος αὐτῶν.

— Τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων ἐν τῷ ἐν Χαλανδρίῳ ἰ. ναφ τοῦ ἁγ. Νικολάου παρέστη ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος εἰς μίαν σεμνὴν καὶ συγκινητικὴν ἑορτὴν, τὴν ὁποίαν διοργάνωσε τὸ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Δασκαλάκη Φιλοπτύχων Ταμεῖον τῆς ἐνορίας. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην, καθ' ἣν παρεβρέθη πολὺ πλῆθος τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, προὔκαλεσεν ἰδιαιτέραν συγκίνησιν ἢ παρουσία ὀδοιπόρου παιδίων τῆς ἐνορίας, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχον δοθῆ ἄνα μία πλήρης καινουργῆς ἐνδυμασία καὶ ὑπόδησις ἐξ ἐργάνων τοῦ αὐτοῦ Φιλοπτώχου Ταμεῖου. Μετὰ τὸν ἀρχιμανδρίτην Χρυσόστομον Δασκαλάκην ὁμιλήσαντα ἐπικαίρως, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Χαλανδρίου, μεθ' ἑὶν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐπεσφράγισε τὴν ἐρτὴν ὁμιλήσας διὰ μακρῶν ἐπὶ διδασκαλίᾳ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς ἐνορίας.

— Ἐκ Καλαμῶν πληροφοροῦσιν ἡμᾶς ὅτι τῇ 17 10βρίου, Κυριακῇ, ἐφθάσεν εἰς Καλάμας ὁ νέος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Πολύκαρπος. Ἀπὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν Μεσσηνίαν ὁ λαὸς ἐξήρατο εἰς προὔπαντησιν, ζητῶν τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ. Ἐκ Καλαμῶν δὲ ἔσπευσαν πλείστοι δι' αὐτοκινήτων, ἐν οἷς καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς Νομαρχίας καὶ ὁ Δήμαρχος Καλαμῶν καὶ συνάδενσαν αὐτόν. Ἐν τῇ πόλει τοῦ Νησίου ἄπας ὁ λαὸς ἐξῆλθε πρὸς ὑποδοχὴν, μετὰ προσφώνησιν δὲ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος ἡ Α. Σ. ὁμίλησε καταλλήλως πρὸς τοὺς χριστιανοὺς. Ἐν δὲ ταῖς Καλαμαῖς χιλιάδες λαοῦ περιέμενον ἐξῶτι τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ. Μετὰ δὲ τὴν δοξολογίαν καὶ ἀνάγνωσιν τῆς ἐγκυκλίου τῆς Ἱ. Συνόδου ὑπὸ τοῦ ἱεροκήρυκος κ. Κυριλλίου καὶ κατάλληλον προσφώνησιν τοῦ νομάρχου ἡ Α. Σ. ἐξεφώνησεν ὥραιαν καὶ ἐμπνευσμένην ὁμιλίαν ἣτις τοὺς πάντας συνεκίνησε. Κατὰ πάσας δὲ τὰς λοιπὰς ἡμέρας προσήρχοντο εἰς τὴν ἱερὰν Μητροπόλιν τὰ σωματεῖα καὶ οἱ πολλοὶ πάσης τάξεως ὅπως ὑποβάλλουν τὰ σεβάσματά των.

— Ἐν Καρδίτῃ κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφρασάλων κ. Ἰεζεκιήλ μετ' ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ. κ. Α. Ἀλαμανῆ, Δημάρχου, Ν. Χρυσοσπάθη, προεδρεύοντος τῶν Πρωτοδικῶν, Δ. Δασκαλάκη, Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου, Χ. Βούρδα, Προέδρου τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου, Φ. Καβαλιώτη, Διοικητοῦ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ Μ. Δρεπανοπούλου Διευθυντοῦ Ἐθν. Τραπεζῆς, περιῆλθεν αὐτοπροσώπως ἐπὶ διήμερον τὴν ἀγορὰν καὶ συνέλεξε 32.000 δραχμὰς αἰτινες ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς διενεμήθησαν εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἐκ καταλόγου δὲ ἀπόρων κορασίων, ὅν κατ' ἐνορίαν κατήρτισαν οἱ ἐφημέριοι τῆς πόλεως Καρδίτσης, ἡ Α. Σ. ἐπρόκεισε διὰ δραχ. πέντε χιλιάδων τὴν ὑπὸ τὸ κλῆρον εὐνοηθεῖσαν Ἠλέκτραν Σ. Τσανάκα ἐκ τῆς ἐνορίας τῆς ἁγίας Παρασκευῆς. Τὴν κλῆρωσιν ἐνήργησεν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Γραφεῖῳ μετὰ 68 κλήρων ἐπιτροπῆ ἐκ τῶν κ. κ. Χ. Μαρσέτη, Εἰσαγγελέως, Θ. Παπαλοπούλου, προεδρεύοντος τοῦ Διηγορικοῦ Συλλόγου καὶ Χ. Πριάκου Γυμνασιάρχου. Ὁ Σεβ. κατέθεσε τὸ ἄνω ποσὸν εἰς τὴν Ἀγορικὴν Τράπεζαν, ὅπερ ἡ κληρωθεῖσα θὰ λάβῃ ἐντόκως κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου τῆς.

— Γράφουσιν ἡμῶν ἐκ Λαμίας ὅτι μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιτυχίας διεξήχθη ἡ ἑορτὴ τοῦ δένδρου τῶν Χριστουγέννων ἐν τῇ εὐρείᾳ αἰθούσῃ τοῦ Πανελληνίου, ἡ διοργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Γεν. Φιλοπτώχου Ταμεῖου Λαμίας, ἰδρυθέντος καὶ προεδρευομένου ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Ἀμβροσίου. Αἱ εἰσπράξεις, χάρις εἰς τὸ πνεῦμα φιλαλληλίας τῆς εὐσεβοῦς Λαμιαῆς κοινωρίας, ἀνήλθον εἰς σεβαστὸν ποσόν, ὅπερ μετὰ τῶν ἐπὶ μέρους εἰσπράξεων τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτ. Ταμεῖων ἐκ 36 χιλ. δραχμῶν διενεμήθη εἰς τοὺς πτωχοὺς κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων, ἐπικουρουμένους, ἄλλως τε, συνεχῶς καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ εὐλογοῦντας τὴν περὶ αὐτῶν μεριμνῶσαν Ἐκκλησίαν.

ΡΩΜΑ ἸΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὸ γνωστὸν ἐν Ρώμῃ ὄργανον τοῦ τάγματος τῶν Ἱησουϊτῶν «Civiltà Catholica», τὸ ἰδρυθὲν τῷ 1850 ὑπὸ τοῦ Carlo Maria Curci, τῇ 21 παρ. Ὀκτωβρίου ἐξέδωκε τὸ 2000ὸν αὐτοῦ τεῦχος. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ νῦν διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ κ. Felice Rinaldi ἠξιώθη ἰδίως ἀποφάσεως παρὰ τῷ Πάπᾳ, ὅστις ἐξέφρασε πρὸς αὐτόν καὶ τὸ μετ' αὐτοῦ συντακτικὸν προσωπικὸν τὴν πρωτιεραρχικὴν αὐτοῦ εὐαρέσκειαν καὶ ἱκανοποίησιν ἐκ τοῦ χαρμοσύνου τούτου γεγονότος.

— Ἄλλο ὅμως ἐξ ἴσου μέγα γνωστὸν καθολικὸν περιοδικὸν «Le Corresponsant», ἰδρυθὲν πρὸ ἑκατονταετίας καὶ πλεόν (1829) καὶ ἔκτοτε ἀνελλιπῶς ἐκδιδόμενον, ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν ἐκδοσὴν κατὰ τὸν παρ. Ὀκτωβρίον, ἕνεκα οἰκονομικῶν λόγων. Ἡ ἀναστολὴ τῆς ἐκδόσεως τὸν ἐνεποίησε βαθεῖαν αἰσθησὴν εἰς τὸν καθολικὸν κόσμον.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Ὁ ἡγέτης τῆς κινήσεως τῆς ὀφρορδεῖου ὀμάδος Dr Frank Buchman μεταβὰς πρὸ τινος εἰς Γερμανίαν διεπίστωσε μέγα ἐνδιαφέρον τῶν ἐκεῖ προτεσταντῶν ἡγετῶν διὰ τὴν ἐν λόγῳ κίνησιν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἀμίλκα Σ. Ἀλιβεζάτου, τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, Ἡ βιβλικὴ καὶ ἱστορικοδογματικὴ βᾶσις τῆς κοινωνικῆς καὶ ἠθικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου Ἀθῆναι, τόπος «Φοῖνικος», 1933.— Ἡ πραγματεία αὕτη ἀποτελεῖ ἀπόσπασμα καὶ ἐπεξεργασίαν τμήματος τῆς γνωστῆς μελέτης τοῦ σ. περὶ τῆς κοινωνικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀνεκοινώθη δὲ ὡς εἰσήγησις εἰς τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ ἑναγχος συγκροτηθεῖσαν σύσκεψιν τῆς βαλκανικῆς ὀμάδος τῆς διεθνούς ὀργανώσεως τοῦ Πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ (Life and Work). Ὁ σ. κατακλείει τὴν πραγματείαν διὰ συντόμου ἀνακεφαλαίωσεως, ἐν ἣ εἰς βραχεῖαις προτάσεσι διατυποῖ τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τῆς κοινωνικῆς ἠθικῆς τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, παραθέτει δὲ καὶ τὰς θέσεις, αἰτινες, ἐκ τῆς μελέτης ταύτης ἐξαχθεῖσαι, ἀπετέλεσαν τὴν βᾶσιν τῆς ὅλης συζήτησεως ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος συσκέψαι. Ἡ μελέτη εἶνε λίαν ἐπίκαιρος καὶ διδακτικὴ, συνιστῶμεν δ' ἐκθύμως τὴν ἀνάγνωσίν τῆς.

Βασιλίου Μ. Βέλλα Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ὁρησκευτικαὶ προσωπικότητες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Τεῦχος Α'. Ἐν Ἀθήναις. Τύπος Φοῖνικος, 1934. (Ἐῤῥηται ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις καὶ παρὰ τῷ συγγραφεῖ Ἐυφράνορος 11, δρχ. 40).— Ὁ σ. τοῦ ἔργου τούτου, ὃν ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἐπαξίως καὶ μετὰ χρηστῶν ἐλπίδων ἀνέδειξε καθηγητὴν τῆς ἐβραϊκῆς Παλ. Διαθήκης, ἐν τῇ ἐγγυασμένῃ φιλοπονίᾳ του ἐξακολουθεῖ μετὰ ζήλου τὰς ἀγιογραφικὰς του μελέτας, ὀρθῶς διέγνω νὰ πραγματευθῆ ἐξ αὐτῶν τῶν πηγῶν καὶ παραστῆσιν συστηματικῶς τὰς σπουδαιότερας θρησκευτικὰς προσωπικότητας τοῦ παλαιοῦ ἐβραϊσμοῦ, τὸ μὲν διὰ νὰ καταστῆ εἰς εὐρύτερους κύκλους καταληπτὸν τὸ θρησκευτικὸν θαῦμα, τὸ ὅποιον αὐταὶ ἐνεργάνισαν ἐν τῇ πνευματικῇ σφαίρᾳ, τὸ δὲ διὰ νὰ διδαχθῶσιν αἱ σύγχρονοι γενεαὶ ἐκ τε τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἀρχαίων προφητῶν χαρακτῆρος καὶ ἐκ τῶν κοινωνικῶν διδαγμάτων των ποῖαν θέσιν δέον νὰ καταλαμβάνωσιν οἱ θρησκευτικοκοινωνικοὶ ἡγῆται ἀπέναντι τῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς των. Ἡ ἐκλογή

καί παράστασις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος θρησκευτικῶν προσπιτικότητων γίνεται οὕτως, ὥστε νὰ παρέχεται ἅμα καὶ εἰκὼν τῆς ἀρχαίας Ἰσραηλιτικῆς θρησκείας ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, σημειομένου πάντοτε τοῦ ἰδιαζόντος ἐκάστῳ προσώπῳ εἰδολογικοῦ θρησκευτικοῦ στοιχείου. Τὸ βιβλίον, ἐκλαϊκευτικὸν μᾶλλον χαρακτήρα ἔχον, εἰ καὶ εἶνε διὰ τοῦτο ἀπηλλαγμένον τοῦ ἰδιαζόντος εἰς τὰς αὐστηρῶς ἐπιστημονικὰς μελέτας ἐπιστημονικοῦ φόρου, βασίζεται ὅμως ἐπὶ ἐπιστημονικῶν δεδομένων, καὶ διὰ τοῦτο ἡ διαπραγματεύσις τοῦ θέματος φέρει ἀντικειμενικὸν χαρακτήρα, εἶνε δὲ πρὸς ἔπαινον τοῦ σ. ὅτι διὰ τῆς ἐργασίας του ταύτης πρώτην φοράν παρουσιάζεται ἐν τῇ ἑλληνικῇ θεολογίᾳ μετάφρασις προφητικῶν τεμαχίων προσπαθοῦσα νὰ ἀποδώσῃ καὶ τὴν ζωηρότητα τοῦ πρωτοτύπου ἑβραϊκοῦ κειμένου καὶ τὴν ἀκριβῆ αὐτοῦ ἔννοιαν, ὡς ἐξεργασμένη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν φιλολογικῶν κανόνων. Ἐντεῦθεν τὸ ἔργον ἀποβαίνει χρήσιμον παντὶ τῷ μὴ δυναμένῳ νὰ σηματοποιήσῃ σαφῆ τὴν εἰκόνα ἐκάστης τῶν ἐν λόγῳ προσπιτικότητων ἐπὶ τῇ βάσει μόνον τοῦ κειμένου τῆς Π. Δ., μάλιστα δὲ σπουδαῖον βοήθημα παρέχεται εἰς τοὺς ἐν τοῖς γυμνασίοις διδάσκοντας τὰ θρησκευτικὰ καὶ εἰς τοὺς ἱεροκήρυκας, καθ' ὅσον διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης τοῦ κ. Βέλλα ἔχοντος ἤδη ἀληρησιμένην τὴν ὅλην εἰκόνα τῶν μεγάλων ἐκείνων προσπιτικότητων, δύναται νὰ ἀνελθῶσιν ἐκ τῆς δράσεώς των ἐπικαιρὸς διδασκαλίας καὶ διὰ τὰ σύγχρονα κοινωνικὰ προβλήματα.

Leonidas I. Philippidis D. D., Religionswissenschaftliche Forschungsberichte über die «Goldene Regel». Athen 1933.—Τὸ νέον του τοῦτο ἔργον ὁ καὶ ἐξ ἄλλων ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν γνωστὸς σ. ἀφιερῶν εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ πασιγνώστου «χρυσοῦ κανόνος» λεγομένου (Μθ. ζ', 12. Λκ. ζ', 31) πρὸς καθορισμὸν τῆς προελεύσεως καὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ ὡς ἠθικοῦ ἀξιώματος. Ἡ ἐπιμελὴς τοῦ σ. ἀναδιφῆσις ἤγαγεν εἰς τὸ πόρισμα, ὅτι ὑπὸ τὴν σύνθησιν ἄρνητικὴν αὐτοῦ διατύπωνται ὁ χρυσοῦς κανὼν εὐρηταί ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, τῇ ἑλληνορωμαϊκῇ θρησκείᾳ, τῷ Ἰσλαμῷ, τῷ κομφουκισμῷ, τοῖς Ἰνδ. θρησκευμασι καὶ παρ' αὐτοῖς ἐπι τοῖς πρωτογόνοις λαοῖς, ἐκκυλοφῶρε δὴλ. ἐκπαλαὶ παρὰ τοῖς ἀνατολικῶς λαοῖς ὡς στοματικὸν ἔπος τὸ κατ' ἀρχάς, παρὰ τὴν δυσχέρειαν δὲ τοῦ καθορισμοῦ τῆς πρώτης αὐτοῦ καταγωγῆς ὁ σ. πιθανολογεῖ ὡς πατριδα του τὴν Βαβυλωνίαν. Ἐν σχέσει δὲ πρὸς τὴν ἠθικὴν τοῦ κανόνος ἀξίαν ὁ σ. ὀρθῶς κρίνει ὅτι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς τὸ ἰδεωδέστερον τῶν ἠθικῶν ἀξιωμάτων, εἰς τὸ στόμα δὲ τοῦ Κυρίου ὁ σ. δέχεται αὐτὸν μνημονευθέντα, κυρίως κατὰ τὸν παρὰ τῷ Λουκᾷ τύπον, μόνον κατὰ παιδαγωγικὴν προσαρμογὴν πρὸς τὰς μετρίαις ἀντιλήψεις τοῦ περιβάλλοντος, ἵνα βαθμῶδον ὑψωθῶσιν οἱ ἀκριαταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν ἠθικῆς τελειότητος. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης ὁ σ. εὐρίσκει ὅτι ὁ τέως κοινόχρηστος οὗτος «χρυσὸς κανὼν» ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἔλαβε νέον περιεχόμενον καὶ νέαν ἀξίαν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συντόμως εἰρημένον καθίσταται προφανὲς τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος προκαλούμενον ἐξαιρητικὸν ἐνδιαφέρον.

World Conference on Faith and Order. The Lausanne Movement: its pasts present and futur. Published by the Continuation Committee. Nov. 1933.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

'Αριθ. 104

Ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Σικυῶνος

Πρὸς τὸν Πανος. Θεόφιλον Ζερβάκον, Ἀρχιμανδρίτην.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 55 καὶ 110 τοῦ Νόμου 5383 περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων κλπ. καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2454 ἐ. ἐ. διαταγὴν τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας καλοῦμεν ὑμᾶς ὡς ἐμφανισθῆτε ἐνώπιον ἡμῶν καὶ ἀπολογηθῆτε ἐπὶ διαφορῶς κατηγορίας ἐν Κιάτῳ καὶ ἐν τῷ Γραφείῳ ἡμῶν τῇ 15ῃ Ἰανουαρίου 1934 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ καὶ ὥρᾳ 4 μ. μ.

Ἐν Κιάτῳ τῇ 25 Νοεμβρίου 1933.

Ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Σικυῶνος
Δ. Μπόπολας, Πρωτοπρεσβύτερος.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἐρὰ Μητρόπολις Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου

Προκειμένου νὰ πληρωθῶσι, διὰ τακτικῶν ἐφημερίων, αἱ κενωθείσαι ὄργανικαὶ θέσεις ἐφημερίων, τῶν κατωτέρω ἐνοριῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι μίαν τῶν θέσεων τούτων καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ σχετικοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως μέχρι τῆς 31ης τοῦ παρόντος μηνὸς Ἰανουαρίου ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεία τῆς Ἐρᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ νόμου πιστοποιητικῶν καὶ ἐγγράφων. 1) Ἀξιοχώρι, 2) Πιερολίμνη, 3) Καραβία Ἐν Κιλκίς τῇ 8ῃ Ἰανουαρίου 1934. † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Κύριλλος.

Ἐρὰ Μητρόπολις Φθιώτιδος

Χρησεύσας τῆς ἐφημερείας Παρωρίου (Μπεσχερίου) προσκαλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ καταλάβωσιν αὐτήν, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν μέχρι 30 Ἰανουαρίου ἐ.ἐ. αἰτήσεις κατὰ τὸ ἀρθρον 83 τοῦ νόμου 5439 περὶ ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων. Ἐν Λαμίᾳ τῇ 2 Ἰανουαρίου 1934. † Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος.

Ἐρὰ Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς χηρεύουσας θέσεις τακτικοῦ ἐφημερίου τῶν ἐνοριῶν Ἁγίου Νικολάου Μεγαλοπόλεως καὶ Ἁγίας Τριῆδος Κοντοβαζαίνης ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐρᾶς Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 83 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἐγγράφα τῶν προσόντων αὐτῶν προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὰς ὡς ἄνω ἐνορίας. Ἐν Δημητσάνῃ τῇ 12 Δεκεμβρίου 1933. Ὁ Τοποτηρητής.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 περὶ ἐνοριακῶν ναῶν, καὶ ἐφημερίων προσκαλοῦμεν τοὺς θέλοντας νὰ καταλάβωσιν τὴν χηρεύουσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου ἐνορίας ἁγίου Δημητρίου Κοντοβαζαίνης ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐρᾶς Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 83 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἐγγράφα τῶν προσόντων αὐτῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν ἄνω ἐνορίαν. Ἐν Δημητσάνῃ τῇ 10 Δεκεμβρίου 1933. Ὁ Τοποτηρητής.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος Νόμου 5439 περὶ ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων, προσκαλοῦμεν τοὺς θέλοντας νὰ καταλάβωσιν τὰς χηρεύουσας θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων 1) ἁγίου Ἀποστόλων Λαγκαδίων 2) ἁγίου Γεωργίου Στεμνίτσας 3) ἁγίου Ἀθανασίου Ἀτσιόλου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐρᾶς Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 83 τοῦ αὐτοῦ νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἐγγράφα τῶν προσόντων αὐτῶν προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὰς ἄνω ἐνορίας. Ἐν Δημητσάνῃ τῇ 3 Ἰανουαρίου 1934. Ὁ Τοποτηρητής.

Ἐρὰ Μητρόπολις Φλωρίνης

Ἡ Ἐρὰ Μητρόπολις Φλωρίνης συνφῶς τῷ ἀρθρῳ 81 τοῦ Κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 καλεῖ τοὺς βουλομένους ὅπως μέχρι τῆς 25ης Φεβρουαρίου ἐ.ἐ. ὑποβάλωσι μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος πρὸς συμμετοχὴν εἰς ἐνέργειαν ἐκλογῆς ἐφημερίου διὰ τὴν χηρεύουσαν θέσιν τοιοῦτον ἐν τῷ χωρίῳ Λακκισῷ. Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 10ῃ Ἰανουαρίου 1934 † Ὁ Φλωρίνης Βασίλειος.

Τύπος «Φοῖνικας» Ὁδὸς Σταδίου 41, Ἀθῆναι